

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (δεύτερο πενταμελές τμήμα)
της 13ης Σεπτεμβρίου 2006 *

Στην υπόθεση T-210/02,

British Aggregates Association, με έδρα το Lanark (Ηνωμένο Βασίλειο), εκπροσωπούμενη από τον C. Rouncey, solicitor, και τον L. Van Den Hende, δικηγόρο,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τους J. Flett και S. Meaney, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

υποστηριζόμενης από

το **Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας**, εκπροσωπούμενο αρχικώς από την P. Ormond, εν συνεχεία δε από τις T. Harris και R. Caudwell, επικουρούμενες αρχικώς από τις J. Stratford και M. Hall, barristers, εν συνεχεία δε από την Hall,

παρεμβαίνον,

με αντικείμενο αίτημα περί μερικής ακυρώσεως της αποφάσεως C (2002) 1478 τελικό της Επιτροπής, της 24ης Απριλίου 2002, σχετικά με την υπόθεση κρατικής ενισχύσεως αριθ. N 863/01 — Ηνωμένο Βασίλειο/Φόρος επί των αδρανών υλικών,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(δεύτερο πενταμελές τμήμα),

συγκείμενο από τους J. Pírrung, πρόεδρο, A. W. H. Meij, N. J. Forwood, I. Ρελικάνονά και Σ. Παπασάββα, δικαστές,
γραμματέας: J. Ρlingers, υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της δημόσιας συνεδριάσεως της 13ης Δεκεμβρίου 2005,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

- 1 Η British Aggregates Association είναι ένωση η οποία έχει ως μέλη μικρές ανεξάρτητες επιχειρήσεις εκμεταλλεόμενες λατομεία στο Ηνωμένο Βασίλειο. Περιλαμβάνει 55 μέλη εκμεταλλεόμενα περισσότερα από 100 λατομεία.
- 2 Τα αδρανή είναι κοκκώδη υλικά, χημικώς ουδέτερα, χρησιμοποιούμενα στον κατασκευαστικό κλάδο καθώς και στα δημόσια έργα. Μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως έχουν, επί παραδείγματι ως λιθογόμωση ή σκύρο έρματος ή αναμεμιγμένα με συνθετικά υλικά όπως το τσιμέντο (επιτρέποντας έτσι τη λήψη σκυροδέματος) ή η άσφαλτος. Ορισμένα εκ φύσεως κοκκώδη υλικά, όπως η άμμος και οι αμμοχάλικες, επιτυγχάνονται με κοσκίνισμα. Άλλα υλικά, όπως το σκληρό πέτρωμα, πρέπει να λειαινούνται πριν από το κοσκίνισμα. Τα προοριζόμενα για διάφορες χρήσεις αδρανή υλικά πρέπει να ανταποκρίνονται στις αντίστοιχες προδιαγραφές, ενώ οι φυσικές ιδιότητες του πρωτογενούς υλικού είναι καθοριστικής σημασίας για το αν είναι κατάλληλο για τη σχεδιαζόμενη χρήση. Έτσι, οι προδιαγραφές σε περίπτωση επιχώσεως είναι λιγότερο αυστηρές από εκείνες που αφορούν τα υποστρώματα οδοποιίας, οι οποίες με τη σειρά τους είναι λιγότερο αυστηρές από εκείνες που αφορούν επιφάνειες εντατικής χρήσεως όπως οι στρώσεις φθοράς των οδοστρωμάτων ή τα σκύρα έρματος σιδηροτροχιών. Ένα ευρύτερο φάσμα υλικών χρησιμοποιούνται ως αδρανή στις περιπτώσεις εκείνες όπου οι προδιαγραφές είναι λιγότερο αυστηρές, ενώ είναι ολιγαριθμότερα τα ανταποκρινόμενα στις αυστηρότερες προδιαγραφές υλικά.

Ο Finance Act του 2001

- 3 Τα άρθρα 16 έως 49 του δευτέρου τμήματος του Finance Act του 2001 (φορολογικός νόμος έτους 2001, στο εξής: νόμος) και τα παραρτήματα αυτού 4 έως 10 εγκαθιδρύουν στο Ηνωμένο Βασίλειο τον Aggregates Levy (φόρο επί των αδρανών υλικών, στο εξής: AGL ή φόρος).
- 4 Οι προβλέπουσες την επιβολή του AGL διατάξεις τέθηκαν σε ισχύ την 1η Απριλίου 2002, κατ' εφαρμογήν του εκτελεστικού του νόμου κανονισμού.
- 5 Ο νόμος τροποποιήθηκε με τα άρθρα 129 έως 133 και το παράρτημα 38 του Finance Act του 2002 (φορολογικού νόμου έτους 2002). Οι ούτω τροποποιηθείσες διατάξεις προβλέπουν απαλλαγές για τα απόβλητα (spoils) που προέρχονται από την εξόρυξη ορισμένων ορυκτών, ιδίως του σχιστόλιθου, του σχίστη, της καολινικής αργίλου και του πυριτικού αργίλου. Εξάλλου, προβλέπουν μεταβατική περίοδο για την επιβολή του φόρου στη Βόρεια Ιρλανδία.
- 6 Ο AGL είναι ύψους 1,60 λίρας στερλίνας (GBP) ανά τόνο αδρανών υλικών που αποτελούν αντικείμενο εμπορικής εκμεταλλεύσεως (άρθρο 16, παράγραφος 4, του νόμου).
- 7 Το άρθρο 16, παράγραφος 2, του νόμου, όπως τροποποιήθηκε, ορίζει ότι ο AGL οφείλεται αφ' ης στιγμής συγκεκριμένη ποσότητα αδρανών υλικών υποκειμένων στον φόρο αποτελεί αντικείμενο εμπορικής εκμεταλλεύσεως στο Ηνωμένο Βασίλειο από την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος του νόμου. Άρα, αφορά τόσο τα εισαγόμενα αδρανή υλικά όσο και τα εξορυσσόμενα στο Ηνωμένο Βασίλειο.
- 8 Το άρθρο 13, παράγραφος 2, υπό α, του εκτελεστικού κανονισμού παρέχει στον εκμεταλλεύσιμο τη δυνατότητα να τύχει φορολογικής ελαφρύνσεως εφόσον τα υποκείμενα στον φόρο αδρανή υλικά εξάγονται ή μεταφέρονται εκτός του Ηνωμένου Βασιλείου χωρίς να υποστούν οποιαδήποτε άλλη επεξεργασία.

9 Το άρθρο 17, παράγραφος 1, του νόμου, όπως τροποποιήθηκε, ορίζει:

«Στο παρόν τμήμα ορίζονται (υπό την επιφύλαξη του άρθρου 18 που ακολουθεί) ως «αδρανή υλικά» το πέτρωμα, ο χάλικας ή η άμμος, καθώς και όλα τα υλικά που ενσωματώνονται στα ανωτέρω προσωρινά ή αναμιγνύονται με φυσικό τρόπο.»

10 Το άρθρο 17, παράγραφος 2, του νόμου προβλέπει ότι ένα αδρανές υλικό δεν φορολογείται μόνον σε τέσσερις περιπτώσεις: όταν απαλλάσσεται ρητώς, όταν έχει χρησιμοποιηθεί προηγουμένως για κατασκευαστικούς σκοπούς, όταν έχει ήδη υπαχθεί σε φόρο επί των αδρανών υλικών ή όταν, κατά την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος του νόμου, δεν ευρίσκεται πλέον στον τόπο προελεύσεώς του.

11 Το άρθρο 17, παράγραφοι 3 και 4, του νόμου, όπως τροποποιήθηκε, προβλέπει ορισμένες περιπτώσεις απαλλαγής από τον φόρο.

12 Εξάλλου, το άρθρο 18, παράγραφοι 1, 2 και 3, του νόμου, όπως τροποποιήθηκε, ορίζει τις εξαιρούμενες του φόρου διεργασίες και τα εμπύπτοντα στην εν λόγω εξαίρεση υλικά.

Διοικητική και ένδικη, ενώπιον του εθνικού δικαστή, διαδικασία

13 Με επιστολή της 24ης Σεπτεμβρίου 2001, περιήλθε σε γνώση της Επιτροπής καταγγελία (στο εξής: πρώτη καταγγελία) δύο επιχειρήσεων, ουδαμώς συνδεομένων με την προσφεύγουσα και αιτουμένων να μην αποκαλυφθεί η ταυτότητά τους στο οικείο κράτος μέλος, σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ)

659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, περί των λεπτομερειών εφαρμογής του άρθρου [88] της Συνθήκης ΕΚ (ΕΕ L 83, σ. 1). Οι καταγγέλλουσες εκτιμούσαν κατ' ουσίαν ότι ο αποκλεισμός ορισμένων υλικών από το πεδίο εφαρμογής του AGL, η απαλλαγή των εξαγωγών και οι αφορώσες τη Βόρεια Ιρλανδία παρεκκλίσεις συνιστούσαν κρατικές ενισχύσεις.

- 14 Με έγγραφο της 20ής Δεκεμβρίου 2001, το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας κοινοποίησε στην Επιτροπή το καθεστώς κρατικής ενισχύσεως τιτλοφορούμενο «Σταδιακή εισαγωγή του φόρου επί των αδρανών υλικών στη Βόρεια Ιρλανδία».
- 15 Με έγγραφο της 6ης Φεβρουαρίου 2002, η Επιτροπή κοινοποίησε στο οικείο κράτος μέλος συνοπτική έκθεση της πρώτης καταγγελίας και το κάλεσε, αφενός, να υποβάλει τις παρατηρήσεις του επ' αυτής και, αφετέρου, να προσκομίσει συμπληρωματικές πληροφορίες επί του AGL, αίτημα στο οποίο υπήρξε ανταπόκριση με έγγραφο της 19ης Φεβρουαρίου 2002.
- 16 Η προσφεύγουσα άσκησε στις 11 Φεβρουαρίου 2002 προσφυγή κατά του AGL ενώπιον του High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division, του Ηνωμένου Βασιλείου. Προέβαλε ιδίως την παράβαση των κοινοτικών κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων. Με απόφαση της 19ης Απριλίου 2002, το High Court of Justice απέρριψε την προσφυγή, αναγνωρίζοντας πάντως στην προσφεύγουσα το δικαίωμα να ασκήσει έφεση ενώπιον του Court of Appeal (England & Wales) του Ηνωμένου Βασιλείου. Μετά την εκ μέρους της άσκηση εφέσεως, το Court of Appeal διέταξε την αναστολή της δίκης ενόψει της ασκήσεως της υπό κρίση προσφυγής ενώπιον του Πρωτοδικείου.
- 17 Με επιστολή της 15ης Απριλίου 2002, η προσφεύγουσα υπέβαλε εν τω μεταξύ στην Επιτροπή καταγγελία σχετικά με τον AGL (στο εξής: καταγγελία της προσφεύγουσας). Ισχυρίστηκε κατ' ουσίαν ότι ο αποκλεισμός ορισμένων υλικών από το πεδίο εφαρμογής του AGL, καθώς και η απαλλαγή των εξαγωγών, συνιστούν

κρατικές ενισχύσεις. Όσον αφορά τις προβλεπόμενες για τη Βόρεια Ιρλανδία παρεκκλίσεις που κοινοποίησαν οι αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου, αυτές είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά.

Η προσβαλλόμενη απόφαση

- 18 Η Επιτροπή εξέδωσε στις 24 Απριλίου 2002 απόφαση περί μη προβολής αντιρρήσεων έναντι του AGL (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση).
- 19 Η προσβαλλόμενη απόφαση κοινοποιήθηκε στην προσφεύγουσα στις 2 Μαΐου 2002 από τις αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου. Της κοινοποιήθηκε επισήμως από την Επιτροπή με επιστολή της 27ης Ιουνίου 2002.
- 20 Με την απόφασή της (αιτιολογική σκέψη 43), η Επιτροπή εκτιμά ότι ο φόρος δεν εμπεριέχει κανένα στοιχείο κρατικής ενισχύσεως κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ, στον βαθμό που το πεδίο εφαρμογής του δικαιολογείται από τη λογική και τη φύση του φορολογικού συστήματος. Εξάλλου, εκτιμά ότι η χορηγηθείσα στη Βόρεια Ιρλανδία απαλλαγή, η οποία κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή, συμβιβάζεται με την κοινή αγορά.
- 21 Περιγράφοντας το πεδίο εφαρμογής του AGL, η Επιτροπή υπογραμμίζει κατ' ουσίαν ότι ο οικείος φόρος εισπράττεται επί των παρθένων αδρανών υλικών, «οριζομένων ως των αδρανών υλικών προερχομένων από κοιτάσματα ορυκτών που αποτελούν αντικείμενο μιας πρώτης εξορύξεως» και συντιθεμένων «από κομμάτια

πετρωμάτων, άμμου και χαλίκων και δυναμένων να χρησιμοποιηθούν χωρίς να έχουν υποστεί κατεργασία ή μετά από μηχανική κατεργασία όπως είναι η θραύση, η έκπλυση και ο διαχωρισμός κατά μέγεθος» (αιτιολογικές σκέψεις 8 και 9). Ως προς τα εξαιρούμενα υλικά και τους επιδιωκόμενους στόχους, στις αιτιολογικές σκέψεις 11 έως 13 της προσβαλλόμενης απόφασης αναφέρονται τα ακόλουθα:

«Ο AGL δεν επιβάλλεται σε υλικά αποτελούντα υποπροϊόντα ή απόβλητα άλλων διεργασιών. Σύμφωνα με τις βρετανικές αρχές, μεταξύ των ανωτέρω υλικών καταλέγονται τα κατάλοιπα σχίστη και πυριτικού αργιλίου, τα στέρα, οι ανόργανες ουσίες, η τέφρα υψικαμίνων, τα απόβλητα υάλου και καουτσούκ. Ομοίως, δεν πλήττει τα ανακυκλωμένα αδρανή υλικά, κατηγορία στην οποία εμπίπτουν τα πετρώματα, η άμμος και οι χάλικες που έχουν χρησιμοποιηθεί τουλάχιστον άπαξ (γενικώς στον κατασκευαστικό κλάδο και στα δημόσια έργα).

Κατά τις βρετανικές αρχές, ο αποκλεισμός παρομοίων υλικών από το πεδίο εφαρμογής του AGL στοχεύει στο να ενθαρρύνει τη χρήση τους ως κατασκευαστικών υλικών και να μειώσει την υπερβολική εξόρυξη παρθένων αδρανών υλικών, προάγοντας με τον τρόπο αυτόν την ορθολογική διαχείριση των πόρων.

Τα αρχικά σχέδια των βρετανικών αρχών έχουν ως αφετηρία την πεποίθηση ότι ο AGL θα καταστήσει εφικτή τη μείωση του όγκου της ζήτησεως παρθένων αδρανών υλικών κατά 20 εκατομμύρια τόνους ετησίως κατά μέσον όρο, λαμβάνοντας ως σημείο αναφοράς ετήσια ζήτηση στο Ηνωμένο Βασίλειο της τάξεως των 230 έως 250 εκατομμυρίων τόνων.»

- 22 Ως προς την αφορώσα το πεδίο εφαρμογής του AGL εκτίμηση, η προσβαλλόμενη απόφαση εξαγγέλλει με τις αιτιολογικές σκέψεις 29 και 31:

«Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι ο AGL θα πλήξει μόνον την εμπορική εκμετάλλευση πετρωμάτων, άμμου και χάλικα που χρησιμοποιούνται ως αδρανή υλικά. Δεν θα

πλήξει τα ανωτέρω υλικά αν χρησιμοποιούνται για άλλους σκοπούς. Ο AGL θα εισπράττεται μόνον επί των παρθένων αδρανών υλικών. Δεν θα εισπράττεται επί των αδρανών υλικών που εξορύσσονται ως υποπροϊόντα ή απόβλητα προερχόμενα από άλλες διεργασίες (δευτερογενή αδρανή υλικά) ούτε επί των ανακυκλωμένων αδρανών υλικών. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή εκτιμά ότι ο AGL αφορά μόνον ορισμένους τομείς δραστηριότητας και ορισμένες επιχειρήσεις. Κατόπιν αυτού, παρατηρεί ότι επιβάλλεται να εκτιμηθεί αν το πεδίο εφαρμογής του AGL δικαιολογείται από τη λογική και την οικονομία του φορολογικού συστήματος.

[...] [Σ]το πλαίσιο της ασκήσεως της ευχέρειάς του να προσδιορίζει το εθνικό φορολογικό σύστημά του, το Ηνωμένο Βασίλειο εκκίνησε από την αντίληψη ότι με την επιβολή του AGL θα μεγιστοποιηθεί η προσφυγή σε ανακυκλωμένα αδρανή υλικά ή σε άλλα προϊόντα υποκαταστάσεως σε σχέση με τα παρθένα αδρανή υλικά και στην προώθηση ορθολογικής χρήσεως των παρθένων αδρανών υλικών, ενός φυσικού και μη ανανεώσιμου πόρου. Οι περιβαλλοντικές ζημίες που απηχεί η εξόρυξη αδρανών υλικών, κάτι που το Ηνωμένο Βασίλειο προτίθεται να περιορίσει μέσω του AGL, περιλαμβάνουν τις ηχητικές οχλήσεις, τον κονιορτό, τις προσβολές της βιοποικιλότητας και την οπτική υποβάθμιση.»

- 23 Εξ αυτού η Επιτροπή συνήγαγε, στην αιτιολογική σκέψη 32, ότι «ο AGL είναι ειδικός φόρος, το πεδίο εφαρμογής του οποίου είναι πολύ περιορισμένο και ο οποίος θεσπίζεται από το κράτος μέλος με γνώμονα ίδια χαρακτηριστικά γνωρίσματα του οικείου τομέα δραστηριότητας» και ότι «η δομή και το περιεχόμενο του φόρου αντανακλούν τη σαφή διάκριση μεταξύ της εξορύξεως παρθένων αδρανών υλικών, η οποία επάγεται ανεπιθύμητες για το περιβάλλον συνέπειες, και την παραγωγή δευτερογενών ή ανακυκλωμένων αδρανών υλικών, η οποία εμφανίζεται ως σημαντική συνεισφορά στην επεξεργασία των πετρωμάτων, χαλίκων και άμμου που προέρχονται από εξορύξεις, άλλες εργασίες ή επεξεργασίες που λαμβάνουν χώρα νομίμως για διαφόρους σκοπούς.»
- 24 Όσον αφορά την απαλλαγή των εξαγομένων, χωρίς να έχουν υποστεί μεταποίηση στο έδαφος του Ηνωμένου Βασιλείου, αδρανών υλικών, στην αιτιολογική σκέψη 33 της προσβαλλόμενης αποφάσεως αναφέρεται:

«[...] παρόμοια λύση δικαιολογείται από το γεγονός ότι τα αδρανή υλικά μπορούν να απαλλάσσονται στο Ηνωμένο Βασίλειο εφόσον χρησιμοποιούνται σε απαλασ-

σόμενες διαδικασίες παραγωγής (επί παραδείγματι παραγωγής υάλου, πλαστικών, χάρτου, λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων). Δεδομένου ότι οι αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου δεν ασκούν έλεγχο επί της χρήσεων των αδρανών υλικών εκτός του εδάφους του, η απαλλαγή των εξαγωγών καθίσταται αναγκαία προκειμένου να παρέχεται ασφάλεια δικαίου στους εξαγωγείς αδρανών υλικών και να αποφεύγεται η άνιση μεταχείριση των εξαγωγών αδρανών υλικών που σε διαφορετική περίπτωση θα δικαιούνταν απαλλαγής εντός του Ηνωμένου Βασιλείου.»

25 Με την αιτιολογική σκέψη 34, η Επιτροπή καταλήγει ως εξής:

«Ως εκ της φύσεως και της γενικής οικονομίας του εν λόγω φόρου, δεν θα έπρεπε να επιβάλλεται στα δευτερογενή ή στα ανακυκλούμενα αδρανή υλικά. Η επιβολή φόρου επί της εξορύξεως πρωτογενών αδρανών υλικών θα συμβάλει στη μείωση της εξορύξεως πρωτογενών αδρανών υλικών, στη μειωμένη χρήση μη ανανεώσιμων πόρων και στις αρνητικές για το περιβάλλον συνέπειες. Κατόπιν αυτού, η Επιτροπή θεωρεί ότι τα τυχόν πλεονεκτήματα που απορρέουν για ορισμένες επιχειρήσεις από τον ορισμό του πεδίου εφαρμογής του AGL δικαιολογούνται εκ της φύσεως και της γενικής οικονομίας του φορολογικού συστήματος.»

Διαδικασία

26 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 12 Ιουλίου 2002, η προσφεύγουσα άσκησε την παρούσα προσφυγή.

27 Με χωριστό δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου αυθημερόν, η προσφεύγουσα ζήτησε η υπόθεση να υπαχθεί στην προβλεπόμενη από το άρθρο 76α του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου ταχεία διαδικασία. Στις 30 Ιουλίου 2002 το Πρωτοδικείο απέρριψε το ανωτέρω αίτημα.

- 28 Με δικόγραφο που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 29 Οκτωβρίου 2002, οι αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου ζήτησαν να παρέμβουν στην παρούσα δίκη προς υποστήριξη των αιτημάτων της καθής. Με διάταξη της 28ης Νοεμβρίου 2002, ο πρόεδρος του δευτέρου τμήματος του Πρωτοδικείου επέτρεψε την παρέμβαση. Το παρεμβαίνον κατέθεσε το υπόμνημά του και οι λοιποί διάδικοι κατέθεσαν τις παρατηρήσεις τους επ' αυτού εντός της ταχθείσας προθεσμίας.
- 29 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (δεύτερο πενταμελές τμήμα) αποφάσισε να κινήσει την προφορική διαδικασία χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων. Οι διάδικοι απάντησαν στις γραπτές ερωτήσεις του Πρωτοδικείου και προσκόμισαν εντός της ταχθείσας προθεσμίας τα αιτηθέντα έγγραφα.
- 30 Οι διάδικοι ανέπτυξαν προφορικά τις παρατηρήσεις τους και απάντησαν στις υποβληθείσες από το Πρωτοδικείο ερωτήσεις κατά τη δημόσια συνεδρίαση της 13ης Δεκεμβρίου 2005.

Αιτήματα των διαδίκων

- 31 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση, πλην των διαλαμβανομένων σχετικά με τη χορηγηθείσα απαλλαγή για τη Βόρεια Ιρλανδία·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

32 Η Επιτροπή και το παρεμβαίνον ζητούν από το Πρωτοδικείο:

- να απορρίψει την προσφυγή ως απαράδεκτη ή αβάσιμη·
- να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Επί του παραδεκτού

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 33 Χωρίς να προβάλλει τύποις ένσταση απαραδέκτου, η Επιτροπή αμφισβητεί το παραδεκτό της προσφυγής. Υποστηρίζει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεν αφορά την προσφεύγουσα ατομικά, κατά την έννοια του άρθρου 230, τέταρτο εδάφιο, ΕΚ.
- 34 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι απόφαση όπως η προσβαλλόμενη, περί εγκρίσεως καθεστώτος ενισχύσεως, συνιστά κανονιστική πράξη γενικής ισχύος. Συνεπώς, σύμφωνα με το κλασικό κριτήριο του ατομικού δεσμού (απόφαση του Δικαστηρίου της 25ης Ιουλίου 2002, C-50/00 P, *Unión de Pequeños Agricultores κατά Συμβουλίου*, Συλλογή 2002, σ. I-6677), η απόφαση περί μη προβολής αντιρρήσεων μετά την ολοκλήρωση της προκαταρκτικής διαδικασίας εξετάσεως που καθιερώνει το άρθρο 88, παράγραφος 3, ΕΚ δεν αφορά ατομικά την προσφεύγουσα.
- 35 Ειδικότερα, η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι η προσβαλλόμενη απόφαση αφορούσε ατομικά τουλάχιστον ένα από τα μέλη της.

- 36 Με το υπόμνημά της αντικρούσεως, η Επιτροπή εκτιμά ότι, οσάκις αποφασίζει, όπως εν προκειμένω, να μη κινήσει επίσημη διαδικασία εξετάσεως, επιβάλλεται —προκειμένου να στοιχειοθετηθεί η ύπαρξη ατομικού δεσμού— να αποδειχθεί ότι η επίδικη ενίσχυση επηρεάζει την ανταγωνιστική θέση ενός μέλους της προσφεύγουσας. Στηρίζεται στις αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 5ης Ιουνίου 1996, T-398/94, Kahn Scheervaart κατά Επιτροπής (Συλλογή 1996, σ. II-477, σκέψεις 43 και 50), της 16ης Σεπτεμβρίου 1998, T-188/95, Waterleiding Maatschappij κατά Επιτροπής (Συλλογή 1998, σ. II-3713, σκέψεις 60 έως 65), και της 21ης Μαρτίου 2001, T-69/96, Hamburger Hafen- und Lagerhaus κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 2001, σ. II-1037, σκέψη 41).
- 37 Με το υπόμνημά της ανταπαντήσεως, η Επιτροπή θεωρεί εντέλει ότι το εφαρμοστέο για τους σκοπούς εκτιμήσεως του ατομικού δεσμού κριτήριο είναι αυτό σύμφωνα με το οποίο επηρεάζεται ουσιαστικά η ανταγωνιστική θέση του προσφεύγοντος στην περίπτωση αποφάσεως της Επιτροπής να μη προβάλλει αντιρρήσεις, καθώς και στην περίπτωση της τελικής αποφάσεως που εκδίδεται μετά την περάτωση της επίσημης διαδικασίας εξετάσεως (απόφαση του Δικαστηρίου της 28ης Ιανουαρίου 1986, 169/84, COFAZ κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1986, σ. 391).
- 38 Η Επιτροπή ισχυρίζεται συναφώς ότι, με την προαναφερθείσα απόφαση Waterleiding Maatschappij κατά Επιτροπής, καθώς και εκείνη της 5ης Δεκεμβρίου 2002, T-114/00, Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum κατά Επιτροπής (Συλλογή 2002, σ. II-5121), το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε πλάνη εκτιμώντας ότι οι αποφάσεις του Δικαστηρίου της 19ης Μαΐου 1993, C-198/91, Cook κατά Επιτροπής (Συλλογή 1993, σ. I-2487), και της 15ης Ιουνίου 1993, C-225/91, Matra κατά Επιτροπής (Συλλογή 1993, σ. I-3203), καθιέρωσαν διπλό κριτήριο, ανάλογα με το αν η απόφαση εκδόθηκε μετά τον τερματισμό της προκαταρκτικής διαδικασίας εξετάσεως ή μετά τον τερματισμό της επίσημης διαδικασίας εξετάσεως. Κληθείσα κατά τη διάρκεια της επ' ακροατηρίου συζητήσεως να λάβει θέση επί της σημασίας της αποφάσεως του Δικαστηρίου της 13ης Δεκεμβρίου 2005, C-78/03 P, Επιτροπή κατά Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum (Συλλογή 2005, σ. I-10737), η Επιτροπή θεώρησε ότι η ανωτέρω απόφαση, υπό το φως των προτάσεων του γενικού εισαγγελέα Jacobs, επιβεβαίωνε το κριτήριο ότι η ανταγωνιστική θέση του προσφεύγοντος επηρεάζεται ουσιαστικά από το επίμαχο καθεστώς ενισχύσεως.
- 39 Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε, με το δικόγραφο της προσφυγής της, ακριβή πληροφορία σχετικά με οποιοδήποτε από τα μέλη της, οπότε είναι αδύνατον να αποδειχθεί ότι τουλάχιστον ένα από αυτά νομιμοποιείται ενεργητικώς.

- 40 Η Επιτροπή προσθέτει ότι τα νέα πραγματικά στοιχεία σχετικά με τα τέσσερα μέλη της προσφεύγουσας, τα οποία προβλήθηκαν μόλις στο στάδιο του υπομνήματος απαντήσεως, είναι απαράδεκτα.
- 41 Εν πάση περιπτώσει, τα νέα αυτά πραγματικά στοιχεία δεν επιτρέπουν να θεωρηθεί ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είχε επηρεάσει ουσιωδώς την ανταγωνιστική κατάσταση των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων. Η Επιτροπή ισχυρίζεται συναφώς ότι οι αριθμοί στους οποίους αναφέρθηκε η προσφεύγουσα καταδεικνύουν ότι το σημαντικότερο μέρος της δραστηριότητας των δύο εκ των μελών της προσφεύγουσας, και συγκεκριμένα των Torrington Stone Ltd και Cloburn Quarry Co. Ltd, δεν υπόκειται στον φόρο. Επιπλέον, δεν αρκεί το ότι η συγκεκριμένη επιχείρηση είναι υποχρεωμένη να απορρίψει ένα μέρος των δευτερογενών υλικών της ως απόβλητα.
- 42 Τέλος, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, ακόμη και αν το Πρωτοδικείο κατέληγε στο συμπέρασμα ότι η προσφεύγουσα νομιμοποιείται ενεργητικώς, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι η προσβαλλόμενη απόφαση εκδόθηκε μετά τον τερματισμό της προκαταρκτικής διαδικασίας εξετάσεως, ο μοναδικός παραδεκτός λόγος ακυρώσεως θα ήταν εκείνος που αντλείται από τη μη κίνηση της επίσημης διαδικασίας εξετάσεως. Συγκεκριμένα, θα μπορούσε να χωρήσει θεραπεία της συγκεκριμένης μορφής διαδικαστικής πλημμέλειας με την κίνηση της επίσημης διαδικασίας. Πάντως, η προσφεύγουσα δεν νομιμοποιείται να προσφύγει κατά της τελικής αποφάσεως.
- 43 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση την αφορά άμεσα και ατομικά ενόψει της ικανότητας των μελών της να είναι διάδικοι και του ρόλου της ως καταγγέλλουσας. Συγκεκριμένα, ο ένας από τους βασικούς στόχους του AGL —ο οποίος σκοπεύει ιδίως στην ενθάρρυνση της χρησιμοποίησεως ανακυκλωμένων αδρανών υλικών και άλλων υποκαταστάτων των φορολογουμένων υλικών— έγκειται στον επηρεασμό της διαρθρώσεως της αγοράς. Ως εκ τούτου, ο συγκεκριμένος φόρος έχει αρνητικό αντίκτυπο επί της ανταγωνιστικής θέσεως του συνόλου των μελών της προσφεύγουσας τα οποία παράγουν όλα τα υποκείμενα στον AGL υλικά. Με το υπόμνημά της απαντήσεως, η προσφεύγουσα εξέθεσε, προκειμένου να την καταστήσει γλαφυρότερη, την ανταγωνιστική κατάσταση πλειόνων εξ αυτών.

- 44 Η προσφεύγουσα προσθέτει ότι η εκ μέρους της Επιτροπής διάκριση ως προς το παραδεκτό των διαφόρων λόγων ακυρώσεως είναι τεχνητή. Συγκεκριμένα, κατά την προσφεύγουσα, αν ο προσφεύγων καταδεικνύει ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμώσεως, τούτο συνεπάγεται κατ' ανάγκην ότι προσέκρουσε σε δυσχέρειες επιβάλλουσες την κίνηση της επίσημης διαδικασίας εξετάσεως.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 45 Κατά τη νομολογία, τα πρόσωπα που δεν είναι αποδέκτες μιας αποφάσεως δεν μπορούν να επικαλεστούν το ότι η εν λόγω απόφαση τα αφορά ατομικά παρά μόνον αν η απόφαση τα θίγει λόγω ορισμένων ιδιοτήτων που προσιδιάζουν σ' αυτά έναντι οποιουδήποτε άλλου προσώπου και ως εκ τούτου τα εξατομικεύει κατά τρόπον ανάλογο προς αυτόν του αποδέκτη της αποφάσεως (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 15ης Ιουλίου 1963, 25/62, Plaumann κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1954-64, σ. 937, προαναφερθείσα Cook κατά Επιτροπής, σκέψη 20, προαναφερθείσα Matra κατά Επιτροπής, σκέψη 14, και πλέον πρόσφατη προαναφερθείσα Επιτροπή κατά Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, σκέψη 33).
- 46 Εν προκειμένω, το γεγονός που επικαλείται η προσφεύγουσα ένωση ότι υπέβαλε καταγγελία σχετικά με τον AGL στην Επιτροπή και εξέφρασε την επιθυμία να παρέμβει στη διαδικασία ως ενδιαφερόμενο μέρος κατά την έννοια του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ δεν αρκεί να της προσδώσει την ιδιότητα του ενεργητικώς νομιμοποιημένου προσώπου να προσφύγει κατά της προσβαλλόμενης αποφάσεως περί μη κινήσεως της επίσημης διαδικασίας εξετάσεως. Ειδικότερα, το γεγονός ότι η καταγγελία της προσφεύγουσας, καθώς και η πρώτη καταγγελία που υπέβαλαν τρίτες επιχειρήσεις, ώθησαν την Επιτροπή να εξετάσει το πεδίο εφαρμογής του AGL με την προσβαλλόμενη απόφαση, δεν επιτρέπει την εξομοίωση της προσφεύγουσας με διαπραγματευτή, τη θέση του οποίου επηρέασε η εν λόγω απόφαση (βλ., υπό την έννοια αυτή, προμνησθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, σκέψεις 56 και 57).

- 47 Αντιθέτως, ορθώς η προσφεύγουσα υπενθυμίζει ότι είναι παραδεκτή η προσφυγή εκ μέρους ενώσεως ενεργούσας αντί και εξ ονόματος ενός ή πλειόνων των μελών της τα οποία θα ηδύναντο αφ' εαυτών να ασκήσουν παραδεκτώς προσφυγή (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 6ης Ιουλίου 1995, T-447/93 έως T-449/93, ΑΙΤΕC κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-1971, σκέψη 60, και της 22 Οκτωβρίου 1996, T-266/94, Skibsværftsforeningen κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-1399, σκέψη 50).
- 48 Ως εκ τούτου, εναπόκειται στο Πρωτοδικείο να ελέγξει αν εν προκειμένω η προσβαλλόμενη απόφαση μπορεί να θεωρηθεί ότι αφορά ατομικώς τα μέλη της προσφεύγουσας ή τουλάχιστον ορισμένα εξ αυτών.
- 49 Συναφώς, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι, στο πλαίσιο της διαδικασίας ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων που προβλέπει το άρθρο 88 ΕΚ, πρέπει να γίνεται διάκριση μεταξύ, αφενός, της προκαταρκτικής φάσεως εξετάσεως των ενισχύσεων που καθιερώνει η παράγραφος 3 του άρθρου αυτού με μοναδικό σκοπό να παράσχει στην Επιτροπή τη δυνατότητα να σχηματίσει μια πρώτη γνώμη επί του συμβιβαστού, εν όλω ή εν μέρει, της επίδικης ενισχύσεως και, αφετέρου, της φάσεως εξετάσεως την οποία προβλέπει η παράγραφος 2 του ίδιου άρθρου. Μόνον στο πλαίσιο της φάσεως αυτής, η οποία έχει ως σκοπό να παράσχει στην Επιτροπή τη δυνατότητα να διαφωτιστεί πλήρως επί του συνόλου των στοιχείων της υποθέσεως, η Συνθήκη προβλέπει την υποχρέωση της Επιτροπής να οχλήσει τους ενδιαφερομένους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους (προμνησθείσες αποφάσεις του Δικαστηρίου Cook κατά Επιτροπής, σκέψη 22, Matra κατά Επιτροπής, σκέψη 16, απόφαση της 2ας Απριλίου 1998, C-367/95 P, Επιτροπή κατά Sytraval και Brink's France, Συλλογή 1998, σ. I-1719, σκέψη 38, και προπαρατεθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, σκέψη 34).
- 50 Οσάκις η Επιτροπή, χωρίς να κινήσει την προβλεπόμενη στο άρθρο 88, παράγραφος 2, ΕΚ επίσημη διαδικασία εξετάσεως, διαπιστώνει, με απόφαση εκδιδόμενη βάσει της παραγράφου 3 του ίδιου άρθρου, ότι η συγκεκριμένη ενίσχυση συμβιβάζεται με την κοινή αγορά, τα πρόσωπα υπέρ των οποίων έχουν προβλεφθεί οι δικονομικές αυτές εγγυήσεις μπορούν να επιτύχουν την τήρησή τους μόνον αν έχουν τη δυνατότητα να αμφισβητήσουν την απόφαση αυτή ενώπιον του κοινοτικού δικαστή (προμνησθείσες αποφάσεις Cook κατά Επιτροπής, σκέψη 23, Matra κατά Επιτροπής, σκέψη 17, και Επιτροπή κατά Sytraval και Brink's France, σκέψη 40).

- 51 Για τους λόγους αυτούς, ο κοινοτικός δικαστής κρίνει παραδεκτή προσφυγή σκοπούσα την ακύρωση αποφάσεως η οποία εκδόθηκε με βάση το άρθρο 88, παράγραφος 3, ΕΚ, όταν ασκείται από ενδιαφερόμενο κατά την έννοια του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ, ο οποίος, ασκώντας την προσφυγή του, επιδιώκει να προασπίσει τα δικονομικά δικαιώματα που αντλεί από την τελευταία αυτή διάταξη (προπαρατεθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, σκέψη 35).
- 52 Έτσι, σύμφωνα με το άρθρο 230, τέταρτο εδάφιο, ΕΚ, εκείνοι που δικαιούνται να ασκήσουν προσφυγή ακυρώσεως ως ενδιαφερόμενοι κατά την έννοια του άρθρου άρθρο 88, παράγραφος 2, ΕΚ, είναι τα πρόσωπα, οι επιχειρήσεις ή οι ενώσεις των οποίων τα συμφέροντα επηρεάζει ενδεχομένως η χορήγηση ενισχύσεως, ήτοι ιδίως οι ανταγωνιστικές των δικαιούχων της εν λόγω ενισχύσεως επιχειρήσεις και οι επαγγελματικές οργανώσεις (προπαρατεθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Sytraval και Brink's France, σκέψη 41).
- 53 Αντιθέτως, αν ο προσφεύγων αμφισβητεί το βάσιμο της αποφάσεως περί εκτιμήσεως της ενισχύσεως ως τοιαύτης, το γεγονός απλώς και μόνον ότι μπορεί να θεωρηθεί ως ενδιαφερόμενος κατά την έννοια του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ δεν αρκεί για να κριθεί παραδεκτή η προσφυγή. Οφείλει, ως εκ τούτου, να καταδείξει ότι τυγχάνει ειδικού καθεστώτος κατά την έννοια της προπαρατεθείσας νομολογίας Plaumann κατά Επιτροπής. Αυτό συμβαίνει, μεταξύ άλλων, στην περίπτωση κατά την οποία η θέση του προσφεύγοντος στην αγορά επηρεάζεται ουσιαστικά από την ενίσχυση που αποτελεί αντικείμενο της επίδικης αποφάσεως (προπαρατεθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, σκέψη 37).
- 54 Στο πλαίσιο της υπό κρίση προσφυγής, η προσφεύγουσα δεν αρκείται στο να αμφισβητήσει την άρνηση της Επιτροπής να κινήσει την επίσημη διαδικασία εξετάσεως, αλλά αμφισβητεί και το βάσιμο της προσβαλλόμενης αποφάσεως. Επομένως, επιβάλλεται να εξεταστεί αν ανέφερε λυσιτελώς τους λόγους για τους οποίους ο AGL είναι ικανός να θίξει ουσιαστικά τη θέση ενός τουλάχιστον εκ των μελών της στην αγορά των αδρανών υλικών.

- 55 Εν προκειμένω, όσον αφορά, πρώτον, την οριοθέτηση του καθ' ύλην πεδίου εφαρμογής του AGL, όπως προκύπτει σαφώς από την προσβαλλόμενη απόφαση (αιτιολογικές σκέψεις 12 και 13), ο οικείος φόρος σκοπεύει στη μετατόπιση ενός μέρους της ζήτησεως των πρωτογενών αδρανών υλικών προς άλλα προϊόντα, τα οποία απαλλάσσονται προκειμένου να ενθαρρύνεται η χρήση τους ως αδρανών υλικών και να μειώνεται η εξόρυξη πρωτογενών αδρανών υλικών. Σύμφωνα με τα σχέδια των βρετανικών αρχών στα οποία αναφέρεται η προσβαλλόμενη απόφαση και τα οποία δεν αμφισβητούνται, ο οικείος φόρος θα επέφερε τη μείωση της ζήτησεως πρωτογενών αδρανών υλικών κατά 8 έως 9 % ετησίως κατά μέσο όρο.
- 56 Δεδομένου ότι ο AGL σκοπεύει στην εν γένει αλλαγή της κατανομής της αγοράς μεταξύ των πρωτογενών αδρανών υλικών, τα οποία υπόκεινται στον φόρο αυτό, και των προϊόντων υποκαταστάσεως, τα οποία απαλλάσσονται, απαιτείται περαιτέρω ο έλεγχος του αν είναι σε θέση να επιφέρει εν τοις πράγμασι τροποποίηση της ανταγωνιστικής καταστάσεως ορισμένων μελών της προσφεύγουσας.
- 57 Συναφώς, σε αντίθεση προς τους ισχυρισμούς της Επιτροπής, οι παρεχόμενες από την προσφεύγουσα με το υπόμνημά της απαντήσεως διευκρινίσεις, όσον αφορά ειδικότερα την κατάσταση ορισμένων από τα μέλη της, δεν μπορούν να θεωρηθούν ως όψιμες κατ' εφαρμογή του άρθρου 48, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας. Πράγματι, εντάσσονται στην παράταση του διαλόγου μεταξύ των διαδίκων. Περιορίζονται στο να συμπληρώσουν, σε απάντηση των επιχειρημάτων της Επιτροπής περί απαραδέκτου, την προβληθείσα με το δικόγραφο της προσφυγής επιχειρηματολογία, σύμφωνα με την οποία ο AGL έχει αρνητική επίπτωση στην ανταγωνιστική θέση των επιχειρήσεων —όπως είναι τα μέλη της προσφεύγουσας— που εμπορεύονται υλικά υποκείμενα στον φόρο. Εν πάση περιπτώσει, δεδομένου ότι οι προϋποθέσεις του παραδεκτού της προσφυγής εξετάζονται οποτεδήποτε αυτεπαγγέλτως από τον κοινοτικό δικαστή, ουδείς λόγος συντρέχει ώστε αυτός να μη λάβει υπόψη τα παρασχεθέντα με το υπόμνημα απαντήσεως συμπληρωματικά στοιχεία.
- 58 Σύμφωνα με τα προσκομισθέντα με το υπόμνημα απαντήσεως συμπληρωματικά αυτά στοιχεία, η ακρίβεια των οποίων δεν αμφισβητείται άλλωστε ούτε από την

Επιτροπή ούτε από το περιεμβαίνον, ορισμένα μέλη της προσφεύγουσας, ιδίως οι Torrington Stone, Sherburn Stone Co. Ltd και Cloburn Quarry, τελούν ευθέως σε ανταγωνισμό έναντι απαλλασσομένων του φόρου παραγωγών υλικών οι οποίοι κατέστησαν ανταγωνιστικοί χάρη στη θέσπιση του AGL.

59 Ειδικότερα, η προσφεύγουσα διευκρίνισε ότι η Torrington Stone, εκμεταλλεζόμενη λατομείο στο Devon, παρήγαγε μη λαξευμένους δομικούς λίθους και λίθους για την κάλυψη επιφανειών, πωλούμενους κατά μέσον όρο μεταξύ [...] GBP ανά τόνο, παραδοτέους στο λατομείο, καθώς και λαξευμένους δομικούς λίθους, πωλούμενους κατά μέσο όρο [...] GBP ανά τόνο, παραδοτέους στο λατομείο. Τα ανωτέρω προϊόντα καλύπτουν το 3 έως 5 % του όγκου του εξορυσσόμενου πετρώματος. Τα 95 % των υπολοίπων αφορούν παράγωγα προϊόντα ή υποπροϊόντα, συντιθέμενα εν προκειμένω από απλή επίχωση (πωλούμενα κατά μέσον όρο [...] GBP ανά τόνο, παραδοτέα στο λατομείο) και από επίχωση διά θραύσεως (πωλούμενα κατά μέσον όρο [...] GBP ανά τόνο, παραδοτέα στο λατομείο). Μόνον οι λαξευμένοι δομικοί λίθοι δεν υπόκεινται στον AGL. Πριν από την εισαγωγή του φόρου, τα επιχώματα πωλούνταν σε ακτίνα 50 χιλιομέτρων. Μετά τη θέσπισή του, τελούν σε ανταγωνισμό εντός της ανωτέρω ζώνης έναντι παραγωγών υλικών προερχομένων ιδίως από λατομεία πυριτικού αργιλίου κείμενα πέραν των 80 χιλιομέτρων, υλικών τα οποία δεν υπόκεινται στον AGL.

60 Όσον αφορά τη Sherburn Stone, ιδίως το λατομείο του Barton στο Yorkshire, η προσφεύγουσα διευκρίνισε ότι παρήγαγε υλικά με υψηλές τεχνικές προδιαγραφές προορισμένα για την παραγωγή σκυροδέματος υψηλών επιδόσεων. Τα εν λόγω προϊόντα, τα οποία καλύπτουν 50 % των εξορυσσόμενων πετρωμάτων και η μέση τιμή πωλήσεως των οποίων ανέρχεται σε [...] GBP ανά τόνο, παραδοτέων στο λατομείο, υπόκεινται στον AGL. Από το υπόλοιπο 50 % του εξορυσσόμενου πετρώματος η Sherburn Stone παράγει κονιάματα και αργιλώδη λάσπη που χρησιμοποιούνται για τις επιχώσεις και πωλούνται κατά μέσο όρο [...] GBP ανά τόνο, παραδοτέα στο λατομείο. Μετά τη θέσπιση του AGL, η πώληση των ανωτέρω παραγωγών προϊόντων καθίσταται ολοένα και περισσότερο δυσχερής, ενώ ξέφυγε του ελέγχου η διαχείριση των αποθεμάτων τους.

61 Ως προς την Cloburn Quarry, η οποία εκμεταλλεύεται λατομείο στη Σκωτία, η προσφεύγουσα διευκρίνισε ότι η παραγωγή της είχε στραφεί προς αδρανή υλικά

υψηλής περιεκτικότητας δυνάμενα να φέρουν το υψηλότερο κόστος μεταφοράς. Όλα τα προϊόντα της υπόκεινται στον AGL. Οι ερυθρές ψηφίδες και ο γρανίτης υψηλών τεχνικών προδιαγραφών που παράγει η εν λόγω επιχείρηση και που χρησιμοποιούνται ιδίως ως έρμα ή στο σκυρόδεμα υψηλών επιδόσεων και σε προσμίξεις με άσφαλτο πωλούνται σε μέση τιμή [...] GBP ανά τόνο, παραδοτέα στο λατομείο, δεν τελούν σε κατάσταση ανταγωνισμού έναντι των μη υποκειμένων στον φόρο υλικών που είναι παράγωγα του πυριτικού αργιλίου ή του σχιστολίθου. Αντιθέτως, το 25 % των εξορυσσομένων από το λατομείο της Clouburn Quarry παραγώγων προϊόντων τα οποία συνίστανται κυρίως σε κονιάματα, πωλούμενα σε μέση τιμή [...] GBP ανά τόνο, παραδοτέα στο λατομείο, προκειμένου να χρησιμοποιηθούν ως επιχώσεις, τελούν σε κατάσταση ανταγωνισμού έναντι μη υποκειμένων στον φόρο υλικών.

- 62 Υπό τη συγκυρία αυτή, δεν ασκεί επιρροή το γεγονός που επικαλείται η Επιτροπή προκειμένου να αποδείξει ότι δεν επηρεάζεται η ανταγωνιστική κατάσταση των ανωτέρω επιχειρήσεων, σύμφωνα με το οποίο το σημαντικότερο μέρος της δραστηριότητάς τους, υπό μορφή κύκλου εργασιών, δεν αφορά τα αδρανή υλικά και ως εκ τούτου δεν υπόκειται στον φόρο, δεδομένου ότι η δραστηριότητα των οικείων επιχειρήσεων στην αγορά των αδρανών υλικών δεν είναι αμιγώς περιθωριακή σε σχέση με την κύρια δραστηριότητά τους. Εν πάση περιπτώσει, όπως προκύπτει από τα προμνησθέντα στοιχεία βάσει αριθμών, η εμπορική εκμετάλλευση των παραγώγων προϊόντων ως αδρανών υλικών καλύπτει σχετικά σημαντικό τμήμα της δραστηριότητας των ανωτέρω επιχειρήσεων.
- 63 Ενόψει των προμνησθέντων διαφόρων στοιχείων που επικαλέστηκε η προσφεύγουσα, επιβάλλεται κατόπιν αυτού να θεωρηθεί ότι απέδειξε όχι απλώς ότι το επίδικο εθνικό μέτρο ήταν σε θέση να επηρεάσει την ανταγωνιστική κατάσταση ορισμένων εκ των μελών της, τα οποία διαθέτουν ως εκ τούτου την ικανότητα να αμφισβητήσουν την απόφαση της Επιτροπής περί μη κινήσεως της επίσημης διαδικασίας εξετάσεως, αλλ' επιπλέον και το ότι το γεγονός αυτό του επηρεασμού προσελάμβανε ουσιώδη χαρακτήρα.
- 64 Εξ αυτών έπεται ότι είναι απορριπτέο το προβαλλόμενο από την ενιστάμενη Επιτροπή απαράδεκτο της υπό κρίση προσφυγής ως εκ του ότι σκοπεύει στην αποδοχή, με την προσβαλλόμενη απόφαση, της οριοθετήσεως του καθ' ύλην πεδίου εφαρμογής του AGL.

65 Δεύτερον, όσον αφορά την απαλλαγή των εξαγωγών, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι αυτή επάγεται και αρνητική επίπτωση επί της ανταγωνιστικής θέσεως των μελών της που εξάγουν ελάχιστα ή καθόλου, σε αντίθεση προς τους πλέον σημαντικούς ανταγωνιστές τους στη αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου. Συγκεκριμένα, η απαλλαγή των εξαγωγών παρέχει στους συγκεκριμένους ανταγωνιστές, ιδίως δε στην εκμεταλλευόμενη το λατομείο του Glensanda επιχείρηση, απ' όπου προέρχονται πέραν του 90 % των εξαγομένων αδρανών υλικών, το πλεονέκτημα ότι δεν απαιτείται να μετακυλίουν τις ζημίες επί της τιμής των διατιθεμένων στο εμπόριο εντός του Ηνωμένου Βασιλείου προϊόντων τους. Αντιθέτως, τα μέλη της προσφεύγουσας εξωθούνται στην πώληση των φορολογουμένων αδρανών υλικών τους επί ζημιά και στη μετακύλιση της φορολογικής επιβαρύνσεως επί όλων των προϊόντων τους.

66 Οι συμπληρωματικές πληροφορίες που παρέσχε η προσφεύγουσα, σε απάντηση προς τις γραπτές ερωτήσεις του Πρωτοδικείου, επιτρέπουν να θεωρηθεί ότι η ανταγωνιστική θέση ενός τουλάχιστον εκ των μελών της προσφεύγουσας δύναται να επηρεαστεί ουσιωδώς από την απαλλαγή των εξαγωγών. Πράγματι, η προσφεύγουσα διευκρινίζει, χωρίς άλλωστε να αντικρούεται από την Επιτροπή ή από το παρεμβαίνον, ότι στην αγορά του γρανίτη υψηλών τεχνικών προδιαγραφών που χρησιμοποιείται ιδίως ως σκύρο έρματος για τις σιδηροτροχιές (που υπόκειται στον AGL), η Cloburn Quarry τελεί ευθέως σε σχέση ανταγωνισμού με το λατομείο του Glensanda, το οποίο κείται στη Σκωτία όπως και αυτό που εκμεταλλεύεται η Cloburn Quarry. Όπως υπογραμμίζει η προσφεύγουσα με το υπόμνημά της αντικρούσεως, χωρίς να αντικρούεται από τους λοιπούς διαδίκους, το λατομείο του Glensanda εξάγει το 50 % της παραγωγής του. Η προσφεύγουσα συνάγει εξ αυτού λυσιτελώς ότι η απαλλαγή των εξαγωγών υλικών που πληρούν χαμηλές τεχνικές προδιαγραφές παρέχει με τον τρόπο αυτό στην εκμεταλλευόμενη το οικείο λατομείο επιχείρηση ανταγωνιστικό πλεονέκτημα επί της αγοράς των αδρανών υλικών υψηλών τεχνικών προδιαγραφών στη Σκωτία, στον βαθμό που —σε αντίθεση με την Cloburn Quarry η οποία πωλεί επί ζημιά τα αδρανή υλικά της χαμηλών τεχνικών προδιαγραφών στο Ηνωμένο Βασίλειο και μετακυλίζει τη σχετική ζημιά επί των τιμών των υλικών υψηλών τεχνικών προδιαγραφών— το συνολικό ύψος του AGL που οφείλει να μετακυλίει επί των πελατών της, στην εσωτερική αγορά, το λατομείο του Glensanda είναι αναλογικώς μειωμένο κατά το ήμισυ έναντι του ποσού που μετακυλίζει μη εξάγων ανταγωνιστής.

67 Εξ αυτού έπεται ότι είναι επίσης απορριπτό το προβαλλόμενο από την ενιστάμενη Επιτροπή απαράδεκτο της υπό κρίση προσφυγής ως εκ του ότι σκοπεί στην αποδοχή, με την προσβαλλόμενη απόφαση, της απαλλαγής των εξαγωγών.

- 68 Για όλους τους προπαρατεθέντες λόγους, επιβάλλεται επίσης η απόρριψη της επικουρικής θέσεως της Επιτροπής ότι παραδεκτός είναι μόνον ο λόγος που αντλείται από την αθέτηση της υποχρέωσης περί κινήσεως της επίσημης διαδικασίας εξετάσεως στο πλαίσιο προσφυγής με αντικείμενο την ακύρωση αποφάσεως της Επιτροπής να μη προβάλλει αντιρρήσεις, μετά την περάτωση της προκαταρκτικής φάσεως εξετάσεως των κρατικών ενισχύσεων, σε σχέση με κρατικό μέτρο. Εν προκειμένω, λόγω του ότι η κατάσταση ορισμένων εκ των μελών της προσφεύγουσας επί της αγοράς επηρεάζεται ουσιωδώς, είναι θεμιτό αυτή να επικαλείται οποιονδήποτε λόγο περί ελλείψεως νομιμότητας από τους απαριθμούμενους στο άρθρο 230, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, σκέψη 37).
- 69 Κατόπιν αυτού, η προσφυγή πρέπει να κριθεί παραδεκτή για το σύνολο των προβληθέντων λόγων ακυρώσεως.

Επί της ουσίας

- 70 Προς στήριξη της προσφυγής της, η προσφεύγουσα επικαλείται, πρώτον, την παράβαση του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ, δεύτερον, την έλλειψη αιτιολογήσεως, τρίτον, την εκ μέρους της Επιτροπής αθέτηση της υποχρέωσής της να κινήσει την επίσημη διαδικασία εξετάσεως και, τέταρτον, την εκ μέρους του ιδίου οργάνου αθέτηση των υποχρεώσεών του στα πλαίσια της προκαταρκτικής εξετάσεως. Το Πρωτοδικείο κρίνει σκόπιμο να συνεξετάσει τους δύο πρώτους λόγους ακυρώσεως.

Επί των αντλουμένων από την παράβαση του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ και από την έλλειψη αιτιολογήσεως λόγων ακυρώσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 71 Η προσφεύγουσα υπενθυμίζει προκαταρκτικώς ότι η αφορώσα την επιλεξιμότητα της ενισχύσεως προϋπόθεση πληρούται όταν ένα φορολογικό σύστημα επιφυλάσσει

για επιχειρηματίες τελούντες σε συγκρίσιμη κατάσταση, ενόψει των σκοπών που επιδιώκει το εν λόγω σύστημα, διαφορετική μεταχείριση μη δικαιολογούμενη από τη φύση ή την εν γένει οικονομία του συστήματος (απόφαση του Δικαστηρίου της 8ης Νοεμβρίου 2001, C-143/99, Adria-Wien Pipeline και Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke, Συλλογή 2001, σ. I-8365, σκέψεις 41 και 42).

- 72 Ειδικότερα, με την προπαρατεθείσα απόφαση Adria-Wien Pipeline και Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke, το Δικαστήριο έκρινε ότι η απαλλαγή από οικολογικό φόρο επί της καταναλώσεως ενεργείας που παρέχεται σε επιχειρήσεις των οποίων η κατανάλωση υπερβαίνει ορισμένα κατώτατα όρια εμπεριέχει στοιχεία κρατικής ενισχύσεως με το αιτιολογικό ότι η σχετική απαλλαγή χορηγείται μόνον υπέρ των επιχειρήσεων που παράγουν ενσώματα αγαθά. Η προσφεύγουσα υπογραμμίζει συναφώς ότι η Adria-Wien Pipeline ήταν εταιρία παροχής υπηρεσιών, μη τελούσα σε ανταγωνισμό με τις ωφελούμενες από την απαλλαγή επιχειρήσεις.
- 73 Εν προκειμένω, ο χαρακτηρισμός του AGL ως εξαιρετικής φορολογικής επιβαρύνσεως και όχι ως εξαιρετικού φορολογικού πλεονεκτήματος είναι αμιγώς τυπικός και δεν μεταβάλλει την ανάλυση. Συναφώς, η στηριζόμενη στην τομεακή εφαρμογή του AGL επιχειρηματολογία της Επιτροπής βρίσκεται εγγύτατα της αναλύσεως του γενικού εισαγγελέα Mischo επ' ευκαιρία των προτάσεων του επί της προπαρατεθείσας υποθέσεως Adria-Wien Pipeline και Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke (Συλλογή 2001, σ. I-8369). Με την απόφασή του, το Δικαστήριο δεν ακολούθησε την ανάλυση του γενικού εισαγγελέα, ο οποίος πρότεινε ότι δεν συνέτρεχε επιλεκτικός χαρακτήρας του επίδικου φορολογικού συστήματος με το αιτιολογικό ότι, πρώτον, η μη επιβολή φόρου δεν συνιστούσε παρέκκλιση από συνήθη κανόνα, δεύτερον, η διαφορετική μεταχείριση στόχευε διαφορετικούς τομείς και, τρίτον, το πεδίο εφαρμογής του φόρου θεμελιωνόταν σε αντικειμενικά κριτήρια.
- 74 Εν προκειμένω, η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως αποφασίζοντας ότι η οριοθέτηση του καθ' ύλη και γεωγραφικού πεδίου εφαρμογής του AGL δικαιολογούνταν από τη λογική και τη φύση του συγκεκριμένου φορολογικού συστήματος, οπότε ο AGL δεν συνιστούσε κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ.

- 75 Όσον αφορά, πρώτον, τη διάκριση μεταξύ φορολογουμένων και απαλλασσομένων υλικών, η προσφεύγουσα προσάπτει κατ' αρχάς στην Επιτροπή ότι, με τη προσβαλλόμενη απόφαση, δεν προσδιόρισε αντικειμενικώς τη σχετική αγορά των πρωτογενών αδρανών υλικών.
- 76 Ακολούθως, η προσφεύγουσα στηρίζεται, όσον αφορά τα πρωτογενή υλικά, στη διάκριση μεταξύ του πρωτογενούς υλικού που είναι κύριο προϊόν εξορυσσόμενο από λατομείο, και του δευτερογενούς υλικού που είναι υποπροϊόν ευτελούς αξίας που προέρχεται αναπόφευκτα από την εξόρυξη πρωτογενούς υλικού.
- 77 Η προσφεύγουσα είναι της γνώμης ότι, κατά τη λογική του επίδικου φορολογικού συστήματος, ο AGL τυγχάνει εφαρμογής επί των πρωτογενών υλικών που χρησιμοποιούνται ως αδρανή υλικά, η αντικατάσταση των οποίων είναι εφικτή από προϊόντα υποκαταστάσεως (δευτερογενή προϊόντα λατομείων ή ορυχείων, ανακυκλωμένα προϊόντα ή άλλα υλικά υποκαταστάσεως). Αντιθέτως, θα έπρεπε να απαλλάσσονται τα πρωτογενή υλικά, η αντικατάσταση των οποίων είναι αδύνατη, καθώς και τα δευτερογενή υλικά που παράγονται κατά την εξόρυξη τέτοιων πρωτογενών υλικών. Συγκεκριμένα, η φορολόγηση των δύο αυτών τελευταίων κατηγοριών υλικών τη στιγμή κατά την οποία δεν υφίστανται υποκατάστατα των πρωτογενών υλικών δεν έχει ως αποτέλεσμα τη μετατόπιση της ζήτησεως προς υποκατάστατα λιγότερο επιβλαβή για το περιβάλλον.
- 78 Η προσφεύγουσα δέχεται ότι ο νόμος —ο οποίος θεσπίζει κατάλογο φορολογουμένων και απαλλασσομένων υλικών— δεν χρησιμοποιεί τους όρους «πρωτογενή» και «δευτερογενή» υλικά και ότι οι ανωτέρω ορισμοί δεν είναι οι μόνοι δυνατοί. Πάντως, προσάπτει στην Επιτροπή ότι χρησιμοποίησε τους όρους αυτούς στην προσβαλλόμενη απόφαση αδιευκρίνιστους, γεγονός που αποτελεί πηγή συγχύσεως.
- 79 Επιπλέον, η Επιτροπή επιβεβαίωσε πεπλανημένως, με την προσβαλλόμενη απόφαση (αιτιολογική σκέψη 29), ότι ο AGL «δεν θα εισπράττεται επί των

αδρανών υλικών που εξορύσσονται ως υποπροϊόντα ή απόβλητα προερχόμενα από άλλες διεργασίες (δευτερογενή αδρανή υλικά)». Ορισμένα δευτερογενή αδρανή υλικά (όπως τα παράγωγα προϊόντα του ασβεστολίθου, ο οποίος εξορύσσεται για την παραγωγή της ασβέστου ή του τσιμέντου, ή τα παράγωγα προϊόντα από την εξόρυξη της πυριτικής άμμου που χρησιμοποιείται για την κατασκευή της υάλου) φορολογούνται. Άρα, η ανωτέρω επιβεβαίωση απηχεί προδήλως πεπλανημένη εκτίμηση της φύσεως του AGL εκ μέρους της Επιτροπής. Επιπλέον, η προσβαλλόμενη απόφαση στηρίζεται σε εκτίμηση του AGL, όπως αυτός προβλέπεται με τον νόμο.

80 Εξάλλου, όσον αφορά τους σκοπούς του AGL, η Επιτροπή, όπως και το περιεμβαίνον, αναφέρεται με την προσβαλλόμενη απόφασή της αποκλειστικά στις περιβαλλοντικές ανησυχίες που συνδέονται με την εξόρυξη υλικών χρησιμοποιούμενων ως αδρανών υλικών.

81 Σε αντίθεση με την άποψη της Επιτροπής, η οριοθέτηση του πεδίου εφαρμογής του φόρου δεν ικανοποιεί τον επιδιωκόμενο στόχο, τείνοντας κατ' ουσίαν στην εσωτερικοποίηση του περιβαλλοντικού κόστους της παραγωγής αδρανών υλικών και στην προώθηση της χρησιμοποίησης ανακυκλωμένων υλικών ή άλλων υλικών υποκαταστάσεως προκειμένου να μειώνονται οι αρνητικές επιπτώσεις της εξορύξεως επί του περιβάλλοντος. Υπό το πρίσμα αυτό, ο νόμος εισάγει συγκεκριμένα διαφορετική μεταχείριση όσον αφορά παρεμφερείς καταστάσεις.

82 Πρώτον, σημαντική ομάδα πρωτογενών προϊόντων —ιδίως ο άργιλος, ο σχιστόλιθος, το πυριτικό άργιλο, η καολινική άργιλος και ο σχίστης— καθώς και τα δευτερογενή προϊόντα τους δεν υπόκεινται στον AGL. Η εξόρυξη των ανωτέρω προϊόντων από τα λατομεία επιφέρει τον ίδιο αντίκτυπο επί του περιβάλλοντος που επιφέρει η εξόρυξη των φορολογουμένων προϊόντων, όπως είναι ο ασβεστόλιθος ή ο γρανίτης. Ορισμένα από τα πρωτογενή αυτά προϊόντα, όπως η καολινική άργιλος που χρησιμοποιείται για την παραγωγή πλακιδίων ή ο σχίστης για την παραγωγή πλίνθων, μπορούν να αντικατασταθούν από υλικά εξορυσσόμενα από λατομεία κείμενα σε ζώνες εντός των οποίων το περιβάλλον είναι λιγότερο ευάλωτο ή από δευτερογενή υλικά, για την παραγωγή άλλων τύπων πλακιδίων και σκωριοπλίνθων που είναι υποκατάστατα του πλίνθου.

- 83 Επιπλέον, υλικά όπως ο σχίστης και ο κακής ποιότητας σχιστόλιθος, καθώς και ο άργιλος, το πυριτικό άργιλο και η καολινική άργιλος που εξορύσσονται από μεγάλο αριθμό λατομείων του Ηνωμένου Βασιλείου και χρησιμοποιούνται, πρωτογενή υλικά τα ίδια, ως αδρανή υλικά, απαλλάσσονται του φόρου μολονότι μπορούν να αντικατασταθούν από προϊόντα υποκαταστάσεως. Συναφώς, η προσφεύγουσα απορρίπτει την επιχειρηματολογία της Επιτροπής και του παρεμβαίνοντος ότι τα υλικά αυτά απαλλάσσονται επειδή δεν συνιστούν αδρανή υλικά. Διευκρινίζει ότι ο όρος «αδρανή υλικά» αναφέρεται στον τελικό προορισμό ενός υλικού και όχι σε μια συγκεκριμένη ομάδα υλικών. Τα προαναφερθέντα απαλλασσόμενα υλικά χρησιμοποιήθηκαν ελάχιστα ως αδρανή υλικά κατά το παρελθόν στο Ηνωμένο Βασίλειο, ιδίως λόγω του μεταφορικού κόστους τους. Πάντως, η απαλλαγή τους ευνοεί τη χρήση παρομοίων πρωτογενών υλικών ως αδρανών υλικών.
- 84 Άρα, η μη υπαγωγή των ανωτέρω υλικών στο πεδίο εφαρμογής του AGL δεν δικαιολογείται ούτε από τη φύση ούτε από την εν γένει οικονομία του AGL. Η προσφεύγουσα επικαλείται συναφώς την προπαρατεθείσα απόφαση *Adria-Wien Pipeline* και *Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke* (σκέψεις 52 και 53) και την απόφαση του Πρωτοδικείου της 23ης Οκτωβρίου 2002, T-269/99, T-271/99 και T-272/99, *Diputación Foral de Guirúzcoa κ.λπ. κατά Επιτροπής* (Συλλογή 2002, σ. II-4217, σκέψη 62).
- 85 Δεύτερον, άλλα πρωτογενή υλικά υπόκεινται στον AGL, μολονότι η αντικατάστασή τους από προϊόντα υποκαταστάσεως είναι αδύνατη. Η προσφεύγουσα αναφέρεται στην ερυθρά ψηφίδα που χρησιμοποιείται λόγω του ιδιαίτερου χρώματός της για την επικάλυψη της επιφανείας πεζοδρόμων και ποδηλατοδρόμων· στα αδρανή υψηλών τεχνικών προδιαγραφών, όπως τα χρησιμοποιούμενα για την οδόστρωση υλικά ή ο χρησιμοποιούμενος για το σκύρο έρματος σιδηροτροχιών γρανίτης υψηλών τεχνικών προδιαγραφών, καθώς επίσης και στα αδρανή υλικά που χρησιμοποιούνται για την κατασκευή σκυροδέματος χαμηλής συρρικνώσεως ή υψηλής αντοχής. Λόγω των τεχνικών χαρακτηριστικών γνωρισμάτων των διαφόρων αυτών υλικών, η αντικατάστασή τους από προϊόντα υποκαταστάσεως θα ήταν εντελώς αδύνατη. Διατιθέμενα σε υψηλότερη τιμή, δεν θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για επιχώσεις.
- 86 Τρίτον, υπόκεινται στον AGL τα δευτερογενή προϊόντα σημαντικής ομάδας απαλλασσομένων από τον φόρο πρωτογενών υλικών, όπως είναι ο ασβεστόλιθος

που προορίζεται για την παραγωγή τσιμέντου και ασβέστου, οι λαξευμένοι λίθοι και υλικά όπως η πυριτική άμμος ή ο ασβεστόλιθος που προορίζονται για ορισμένες βιομηχανικές εφαρμογές (επί παραδείγματι για την παραγωγή υάλου). Η αντικατάσταση των εν λόγω πρωτογενών υλικών από προϊόντα υποκαταστάσεως είναι αδύνατη.

87 Οι ανακολουθίες αυτές σε σχέση με τη λογική και τη φύση του φορολογικού συστήματος που προέβλεπε η Επιτροπή, καταδεικνύουν ότι το πεδίο εφαρμογής του AGL απηχεί στην πραγματικότητα τη βούληση περί μη υπαγωγής ορισμένων τομέων στον φόρο προς προστασία της ανταγωνιστικότητάς τους. Τούτο επιβεβαιώνουν πλείονες δηλώσεις των αρχών του Ηνωμένου Βασιλείου, ιδίως στα πλαίσια αξιολογήσεως των αποτελεσμάτων ενός κανονισμού επί της φορολογήσεως των αδρανών υλικών, ο οποίος επισυνάπτεται στο δικόγραφο της προσφυγής, όπου υπογραμμίζεται ότι «ορισμένα από τα [εξαιρεθέντα] υλικά αποτελούν σημαντικά συστατικά στοιχεία προϊόντων σε επίπεδο διεθνούς εμπορίου, η παραγωγή των οποίων στο Ηνωμένο Βασίλειο θα υφίσταντο ανταγωνιστικό μειονέκτημα έναντι των εισαγωγών καθώς και σε σχέση με την εξαγωγή», καθώς και στο πλαίσιο μελέτης για τους οικολογικούς φόρους εντός της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, η οποία επισυνάπτεται επίσης στο δικόγραφο της προσφυγής.

88 Δεύτερον, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η απαλλαγή των εξαγωγών αδρανών υλικών έρχεται επίσης σε αντίθεση με τους φερόμενους ως επιδιωκόμενους με τον AGL περιβαλλοντικούς σκοπούς. Η σχετική απαλλαγή αποκλειστικά στην κατοχύρωση της ανταγωνιστικότητας των Βρετανών παραγωγών στις εξαγωγικές αγορές. Σε θέματα οικολογικών φόρων, η αρχή ο ρυπαίνων πληρώνει απηχεί ένα ουσιώδες κριτήριο εκτιμήσεως του αν συντρέχει ενίσχυση (προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Jacobs υπό την απόφαση του Δικαστηρίου της 20ής Νοεμβρίου 2003, C-126/01, GEMO, Συλλογή 2003, σ. I-13769, στη σ. I-13772). Συναφώς, η προσφεύγουσα αμφισβητεί την προβαλλόμενη από την Επιτροπή με το υπόμνημά της αντικρούσεως αιτιολογία ότι ο AGL είναι έμμεσος φόρος καταναλώσεως. Η αιτιολογία αυτή δεν απαντά στην προβαλλόμενη απόφαση, επιπλέον δε είναι πεπλανημένη. Επιπρόσθετα, δεν νομιμοποιεί την απαλλαγή των εξαγωγών, όπως καταδεικνύει επί παραδείγματι ο θεσπισθείς στη Σουηδία φόρος επί των αδρανών υλικών, οι εξαγωγές των οποίων δεν απαλλάσσονται. Δεδομένου ότι οι φόροι επί των αδρανών υλικών σκοπούν στο να δώσουν απάντηση στις αφορώσες την παραγωγή περιβαλλοντικές ανησυχίες, δεν θα έπρεπε κανονικά να

ενέχουν τον κίνδυνο διπλής φορολόγησης. Όσον αφορά την αιτιολόγηση της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η οποία στηρίζεται στην έλλειψη ελέγχου εκ μέρους των αρχών του Ηνωμένου Βασιλείου σχετικά με τον προορισμό των εξαγομένων αδρανών στοιχείων, αυτή είναι πεπλανημένη. Συγκεκριμένα, είναι ευχερής η διάκριση των αδρανών υλικών που προορίζονται να χρησιμοποιηθούν σε απαλλασσόμενες διαδικασίες από τα υποκείμενα στον φόρο αδρανή υλικά, χάρη στις χημικές ιδιότητές τους.

- 89 Τέλος η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση πάσχει έλλειψη αιτιολογίας. Η Επιτροπή οφείλει να λάβει θέση επί των προμνησθεισών περιπτώσεων άνισης μεταχειρίσεως, οι οποίες δεν συμβιβάζονται με τους φερόμενους σκοπούς του AGL, υπό την έννοια ότι δεν είναι «προδήλως άσχετοι, ασήμαντοι ή σαφώς δευτερεύοντες» (προπαρατεθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Sytraval και Brink's France, σκέψη 64).
- 90 Η Επιτροπή απορρίπτει την ανωτέρω επιχειρηματολογία. Υποστηρίζει ότι, σε περίπτωση τομεακού μέτρου, το κριτήριο της επιλεξιμότητας πληρούται οσάκις το μέτρο παρέχει εξαιρετικό πλεονέκτημα (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 17ης Ιουνίου 1999, C-75/97, Βέλγιο κατά Επιτροπής, αποκαλούμενη «Maribel», Συλλογή 1999, σ. I-3671, σκέψεις 32 και 33, και προπαρατεθείσα απόφαση Adria-Wien Pipeline και Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke, σκέψη 48). Αντιθέτως, σύστημα προβλέπον εξαιρετική επιβάρυνση σε συγκεκριμένο τομέα δεν μπορεί να συνιστά κρατική ενίσχυση. Συγκεκριμένα, δεν αποτελεί κίνδυνο για την εσωτερική αγορά που οι αφορώντες τις κρατικές ενισχύσεις κανόνες τείνουν να προστατεύουν.
- 91 Επομένως, ένας κατ' εξαίρεση φόρος δεν εμπεριέχει κανένα στοιχείο κρατικής ενισχύσεως υπό τον όρο ότι εφαρμόζεται σε συγκεκριμένο τομέα ή ότι οι συναφείς διατάξεις ανάγονται στη φύση ή την εν γένει οικονομία του συστήματος.
- 92 Εν προκειμένω, ο AGL συνιστά κατ' εξαίρεση φορολογική επιβάρυνση πλήττουσα συγκεκριμένο και περιορισμένο τομέα, ήτοι τον τομέα της εμπορικής εκμεταλλεύσεως των πρωτογενών αδρανών υλικών. Δεν παρέχει κανένα επιλεκτικό μειονέκτημα και ως εκ τούτου δεν προσελκύει επενδυτές ή εργοδότες νέων θέσεων

στο Ηνωμένο Βασίλειο, δεν αποκλείει από τη βρετανική αγορά τα προερχόμενα από άλλα κράτη μέλη αδρανή υλικά και δεν επιδοτεί τις εξαγωγές. Ως εκ τούτου, ο AGL δεν εμπίπτει στις διατάξεις του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ που δίδουν τον ορισμό των κρατικών ενισχύσεων, αλλά στις εφαρμοστέες στον φορολογικό τομέα διατάξεις της Συνθήκης. Η προπαρατεθείσα απόφαση Adria-Wien Pipeline και Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke, την οποία επικαλέστηκε η προσφεύγουσα, είναι επομένως αλυσιτελής εν προκειμένω.

- 93 Όσον αφορά την επελθούσα μετά την κοινοποίηση του σχεδίου του επίδικου καθεστώτος ενισχύσεως τροποποίηση του νόμου, στην οποία αναφέρθηκε η προσφεύγουσα, η Επιτροπή διευκρινίζει ότι ενημερώθηκε εγγράφως, ακολούθως δε προφορικά, επί των σχεδίων τροποποίησης του νόμου προτού εκδώσει την προσβαλλόμενη απόφαση.
- 94 Ο AGL δεν εμπεριέχει κανένα στοιχείο ενισχύσεως, στο μέτρο που οι φερόμενες παρεκκλίσεις υπέρ των απαλλασσομένων υλικών εκπορεύονται, κατά την Επιτροπή, από τη φύση ή την οικονομία του συστήματος.
- 95 Πρώτον, η Επιτροπή απορρίπτει τις καταγγελλόμενες από την προσφεύγουσα ανακολουθίες όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής του AGL. Ισχυρίζεται ότι στον AGL υπόκεινται μόνον τα πρωτογενή αδρανή υλικά.
- 96 Εξάλλου, ορισμένα υλικά που δύνανται να χρησιμοποιηθούν ως αδρανή υλικά, λόγω ιδίως των χαμηλών τιμών τους, απολαύουν απαλλαγής η οποία είναι σύμφυτη προς τη φύση και την οικονομία του συστήματος, στον βαθμό που μπορούν να αντικαταστήσουν τα πρωτογενή αδρανή υλικά.

- 97 Αντιθέτως, ο ασβεστόλιθος ή η άμμος, παράγωγα προϊόντα πρώτης εξορύξεως, χρησιμοποιούμενα ως αδρανή υλικά μπορούν να αντικατασταθούν από ανακυκλωμένα αδρανή υλικά ή από άλλα υποκατάστατα, γεγονός που δικαιολογεί την υπαγωγή τους στον AGL. Επιπλέον, η φορολόγησή τους εκφράζει και την επιθυμία να ληφθεί υπόψη το περιβαλλοντικό κόστος της εξορύξεώς τους.
- 98 Στον βαθμό που δικαιολογείται η απαλλαγή ορισμένων υλικών, κατά την Επιτροπή, από την οικονομία ή τη φύση του συστήματος, το προβαλλόμενο από την προσφεύγουσα γεγονός ότι τα ανωτέρω υλικά τελούν σε κατάσταση ανταγωνισμού έναντι αδρανών υλικών υποκειμένων στον φόρο καθιστά αδύνατη την εκδοχή ότι ο φόρος εμπεριέχει στοιχεία κρατικής ενισχύσεως.
- 99 Δεύτερον, η απαλλαγή των εξαγωγών συνάδει επίσης με τη λογική του AGL.
- 100 Τέλος, η προσβαλλόμενη απόφαση είναι επαρκώς αιτιολογημένη.
- 101 Το παρεμβαίνον συντάσσεται με τις παρατηρήσεις της Επιτροπής. Υπογραμμίζει ότι ο AGL θεσπίστηκε με βάση την αντίληψη ότι πρόκειται να διασφαλίσει ότι ο αντίκτυπος από την εξόρυξη των πρωτογενών αδρανών υλικών στο περιβάλλον αντανακλάται στις τιμές. Ο επιδιωκόμενος με τον οικείο φόρο κατά προτεραιότητα στόχος έγκειται στο να δώσει κίνητρα για την προσφυγή σε προϊόντα υποκαταστάσεως, όπως τα ανακυκλωμένα αδρανή υλικά ή άλλα υλικά υποκαταστάσεως των πρωτογενών αδρανών υλικών, και να προωθήσει την αποτελεσματική χρήση των αδρανών υλικών καθώς και την ανάπτυξη προϊόντων υποκαταστάσεως. Ένας παρεπόμενος στόχος έγκειται στη διατήρηση της ανταγωνιστικότητας του Ηνωμένου Βασιλείου με τη φορολόγηση των εισαγομένων προϊόντων και την απαλλαγή των εξαγωγών.

- 102 Η δομή και το πεδίο εφαρμογής του AGL συμβιβάζονται με την οικονομία ή τη φύση του φορολογικού συστήματος, όπως επιβεβαίωσε το High Court of Justice με την προπαρατεθείσα απόφασή του της 19ης Απριλίου 2002. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τους στόχους του, ο φόρος εφαρμόζεται στο σύνολο των πρωτογενών αδρανών υλικών. Δεν εφαρμόζεται ούτε στα υλικά που χρησιμοποιούνται για άλλους σκοπούς πλην της χρησιμοποιήσεώς τους ως αδρανών υλικών ούτε στα απόβλητα που προέρχονται από άλλες διεργασίες μεταποιήσεως.
- 103 Ειδικότερα, το πυριτικό αργίλιο και η καολινική άργιλος δεν υπόκεινται στον AGL επειδή δεν είναι αδρανή υλικά. Τα υλικά ανορύξεώς τους, απόβλητα ή άλλα υποπροϊόντα, απαλλάσσονται επίσης προκειμένου να ενθαρρυνεται η χρήση τους ως υποκαταστάτων των πρωτογενών αδρανών υλικών. Ο σχιστόλιθος, ο άνθρακας, ο λιγνίτης και ο σχίστης δεν είναι πρωτογενή αδρανή υλικά χρησιμοποιούμενα ως τοιαύτα. Τα απόβλητά τους συντίθενται από το ίδιο υλικό και ως εκ τούτου απαλλάσσονται και αυτά. Ως προς τον ασβεστόλιθο, αυτός φορολογείται λόγω του ότι εμπίπτει στην κατηγορία των πρωτογενών αδρανών υλικών. Τα υποπροϊόντα του, πανομοιότυπα από απόψεως ορυκτολογικής συστάσεως, φορολογούνται ως εκ τούτου και αυτά. Μόνον ο ασβεστόλιθος που χρησιμοποιείται για την παραγωγή ασβέστου ή τσιμέντου αποτελεί εξαιρούμενη διεργασία.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 104 Εν προκειμένω, η διαφωνία έγκειται στην εφαρμογή, εκ μέρους της Επιτροπής με την προσβαλλόμενη απόφασή της, του κριτηρίου της επιλεξιμότητας, εφόσον δεν έγινε δεκτός ο χαρακτηρισμός της κρατικής ενισχύσεως με το αιτιολογικό ότι «το πεδίο εφαρμογής του AGL δικαιολογείται από τη λογική και τη φύση του φορολογικού συστήματος» (αιτιολογική σκέψη 43).
- 105 Επιβάλλεται η υπόμνηση ότι, για να αποτελέσει κρατική ενίσχυση, κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ, ένα μέτρο πρέπει ιδίως να είναι σε θέση να

παράσχει επιλεκτικό πλεονέκτημα αποκλειστικά υπέρ ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων τομέων δραστηριότητας. Πράγματι, το συγκεκριμένο άρθρο αφορά τις ενισχύσεις που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό «διά της ευνοϊκής μεταχείρισεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής».

106 Συναφώς, κατά πάγια νομολογία, το άρθρο 87, παράγραφος 1, ΕΚ δεν διακρίνει ανάλογα με τις αιτίες ή τους σκοπούς ενός μέτρου ελαφρύνσεως των φορολογικών επιβαρύνσεων που φέρει συνήθως μια επιχείρηση, αλλ' ορίζει το μέτρο με γνώμονα τα αποτελέσματά του. Εξ αυτού έπεται ότι ούτε ο φορολογικός χαρακτήρας ούτε ο οικονομικός ή κοινωνικός σκοπός ή οι στόχοι προστασίας του περιβάλλοντος ή της ασφαλείας των προσώπων που ενδεχομένως επιδιώκονται με παρόμοιο μέτρο αρκούν για να αποκλείσουν ευθύς εξ αρχής την εφαρμογή του ανωτέρω άρθρου [βλ., όσον αφορά τις επιλεκτικές απαλλαγές από κοινωνικοασφαλιστικές επιβαρύνσεις, αποφάσεις του Δικαστηρίου της 2ας Ιουλίου 1974, 173/73, Ιταλία κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1974, σ. 351, σκέψεις 27 και 28, και προπαρατεθείσα απόφαση *Maribel*, σκέψη 25· όσον αφορά επιλεκτική επιδότηση επιτοκίων προς μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) με σκοπό την ανανέωση του στόλου των επαγγελματικών οχημάτων για λόγους προστασίας του περιβάλλοντος και βελτιώσεως της οδικής ασφαλείας, απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Φεβρουαρίου 2003, C-409/00, Ισπανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. I-1487, σκέψη 46, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 29ης Σεπτεμβρίου 2000, T-55/99, *CETM κατά Επιτροπής*, Συλλογή 2000, σ. II-3207, σκέψη 53].

107 Κατά τον έλεγχο του επιλεκτικού χαρακτήρα ενός μέτρου, ο κοινοτικός δικαστής εξετάζει αν η Επιτροπή έκρινε δικαιολογημένα ότι η διαφοροποίηση μεταξύ επιχειρήσεων σε θέματα πλεονεκτημάτων ή επιβαρύνσεων που επιφέρει το συγκεκριμένο μέτρο ανάγεται στη φύση ή την οικονομία του εφαρμοστέου γενικού συστήματος. Αν η σχετική διαφοροποίηση θεμελιώνεται σε άλλους στόχους από εκείνους που επιδιώκει το γενικό σύστημα, το επίδικο μέτρο λογίζεται κατ' αρχήν ως πληρούν την προβλεπόμενη στο άρθρο 87, παράγραφος 1, ΕΚ προϋπόθεση επιλεξιμότητας (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, προπαρατεθείσες αποφάσεις Ιταλία κατά Επιτροπής, σκέψη 33, *Maribel*, σκέψεις 33 και 39, και *Adria-Wien Pipeline* και *Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke*, σκέψη 49). Ο προσφεύγων διάδικος φέρει το βάρος να προσκομίσει επαρκή αποδεικτικά στοιχεία (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, προπαρατεθείσα απόφαση Ισπανία κατά Επιτροπής, σκέψη 53, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Μαρτίου 2002, T-127/99, T-129/99 και T-148/99, *Diputación Foral de Álava κ.λπ. κατά Επιτροπής*, Συλλογή 2002, σ. II-1275).

108 Εξάλλου, την ανωτέρω νομολογία μνημονεύει η Επιτροπή με την ανακοίνωσή της της 10ης Δεκεμβρίου 1998 σχετικά με την εφαρμογή των αφορώντων τις κρατικές ενισχύσεις κανόνων στα μέτρα που ανάγονται στην άμεση φορολογία των επιχειρήσεων (ΕΕ C 384, σ. 3).

109 Εν προκειμένω, επιβάλλεται να εξεταστεί αν, υπό το φως της φύσεως και των χαρακτηριστικών γνωρισμάτων του, ο επίδικος φόρος εμφανίζει επιλεκτικό χαρακτήρα σύμφωνα με τα συναχθέντα από την προπαρατεθείσα νομολογία κριτήρια. Προκειμένου να καταδειχθεί ότι τα εν λόγω κριτήρια πληρούνται, η προσφεύγουσα επικαλείται την ανακολουθία, έναντι των προβαλλομένων περιβαλλοντικών στόχων, αφενός, της οριοθέτησής του καθ' ύλη πεδίου εφαρμογής AGL και, αφετέρου, της απαλλαγής των εξαγωγών.

— Καθ' ύλη πεδίο εφαρμογής του AGL

110 Προκαταρκτικώς, επιβάλλεται η εξέταση της αιτιάσεως της προσφεύγουσας ότι η Επιτροπή —περιοριζόμενη στο να αναπέμψει στον κατάλογο των φορολογουμένων υλικών που θεσπίζεται με τον νόμο— στηρίζεται στην πραγματικότητα σε ανακριβή ορισμό του καθ' ύλη πεδίου εφαρμογής του AGL, γεγονός που συνεπάγεται προδήλως πεπλανημένη εκτίμηση της φύσεως του εν λόγω φόρου με την προσβαλλόμενη απόφαση.

111 Κατ' αρχάς, η προσφεύγουσα δεν προσκομίζει κανένα σοβαρό στοιχείο ικανό να οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι η προσβαλλόμενη απόφαση στηρίζεται σε εξέταση του AGL που θεσπίστηκε με τον νόμο στην αρχική εκδοχή του. Καίτοι, κατά την κοινοποίηση του AGL, με έγγραφο της 20ής Δεκεμβρίου 2001, οι συναφείς διατάξεις του νόμου με τις οποίες θεσπιζόταν ο εν λόγω φόρος δεν είχαν ακόμη τροποποιηθεί, πάντως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι με το έγγραφο κοινοποίησης ενημερώθηκε σαφώς η Επιτροπή ότι ο Finance Act 2002 επρόκειτο να επιφέρει τροποποίηση και ότι το μελετώμενο σχέδιο, το οποίο θα αποτελούσε τμήμα του Finance Act 2002, σύμφωνα με τα όσα ανέφερε το εν λόγω έγγραφο, δεν είχε ακόμη καταρτιστεί. Επιπλέον, η προσβαλλόμενη απόφαση, καθώς και ορισμένα στοιχεία της δικογραφίας, επιβεβαιώνουν ότι η Επιτροπή έλαβε υπόψη μεταγενέστερα τις

ανωτέρω τροποποιήσεις προκειμένου να εκδώσει την επίδικη απόφαση, ειδικότερα στο μέτρο που με αυτές καθιερώνεται εξαίρεση των αποβλήτων που προέρχονται από την εξόρυξη άνθρακα, λιγνίτη, σχιστολίθου, σχίστη ή από τις απαριθμούμενες στο άρθρο 18, παράγραφος 3, του νόμου ουσίες. Πράγματι, με το από 19 Φεβρουαρίου 2002 έγγραφό τους προς την Επιτροπή, οι αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου διευκρίνισαν, σε απάντηση ερωτήσεως της πρώτης, ότι η απαλλαγή ορισμένων από τα εν λόγω υλικά στοχεύει στο να επιτρέψει τη χρήση τους ως υποκαταστάτων των πρωτογενών αδρανών υλικών. Εξάλλου, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση (ιδίως αιτιολογικές σκέψεις 11 και 29), η Επιτροπή έλαβε υπόψη την απαλλαγή των εν λόγω αποβλήτων.

- 112 Ακολούθως, είναι επίσης απορριπτέος ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι, όπως προκύπτει ειδικότερα από την αιτιολογική σκέψη 29 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη εκτιμώντας ότι όλα τα παράγωγα προϊόντα ή απόβλητα προερχόμενα από την εξόρυξη πετρωμάτων, άμμου ή χάλικα απαλλάσσονταν. Πράγματι, η προτεινόμενη από την προσφεύγουσα ανάγνωση της επίδικης διατάξεως της αιτιολογικής σκέψεως 29 —με την οποία εξαγγέλλεται ότι ο AGL «δεν θα εισπράττεται επί των αδρανών υλικών ή που εξορύσσονται ως υποπροϊόντα ή απόβλητα προερχόμενα από άλλες διεργασίες (δευτερογενή αδρανή υλικά)»— στηρίζεται σε ερμηνεία της εννοίας «δευτερογενή αδρανή υλικά» διαφορετική από εκείνη στην οποία αναφέρεται η Επιτροπή στο σύνολο της προσβαλλόμενης αποφάσεως. Πράγματι, όπως προκύπτει από τις απαντήσεις της καθής στις γραπτές ερωτήσεις του Πρωτοδικείου, η Επιτροπή χρησιμοποίησε την έκφραση «πρωτογενή αδρανή υλικά» για να προσδιορίσει κατ' ουσίαν τα υποκείμενα στον AGL αδρανή υλικά, τη δε έκφραση «δευτερογενή αδρανή υλικά» για να αναφερθεί κατ' ουσίαν στα επακριβώς απαριθμούμενα με το νόμο απαλλασσόμενα αδρανή υλικά. Αντιθέτως, οι όροι αυτοί —όπως γίνεται δεκτό από τους διαδίκους, δύναται να καλύπτουν διάφορες έννοιες— χρησιμοποιούνται από τη προσφεύγουσα για να διακριθούν τα προϊόντα που αποτελούν αντικείμενο της κύριας δραστηριότητας ενός λατομείου (πρωτογενή υλικά), αφενός, από τα παράγωγα προϊόντα κατόπιν της εξορύξεως των πρωτογενών υλικών (δευτερογενή υλικά), αφετέρου. Υπό τις περιστάσεις αυτές, στα πλαίσια της οικονομίας της προσβαλλόμενης αποφάσεως και υπό το φως των εξηγήσεων που παρέσχε η Επιτροπή, οι επίδικη διάταξη της αιτιολογικής σκέψεως 29 της προσβαλλόμενης αποφάσεως περιορίζεται στο να αναγγείλει ότι ο AGL δεν πρόκειται να εισπραχθεί επί των παραγώγων προϊόντων ή των αποβλήτων πρώτης εξορύξεως, δεδομένου ότι ο νόμος, όπως τροποποιήθηκε, τα απαλλάσσει. Την ανωτέρω ανάγνωση της αιτιολογικής σκέψεως 29 επιρρωννύει το γεγονός ότι, στο από 19 Φεβρουαρίου 2002 έγγραφό τους προς την Επιτροπή, οι αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου εξέθεσαν κατά τρόπο σαφή και ακριβή τους λόγους για τους οποίους υπέκριντο στον AGL τα αδρανή υλικά κατώτερης ποιότητας όπως είναι τα παράγωγα προϊόντα ορισμένων απαλλασσόμενων υλικών (βλ. κατωτέρω σκέψη 137).

- 113 Υπό τις περιστάσεις αυτές, η άποψη της προσφεύγουσας ότι η προσβαλλόμενη απόφαση στηρίζεται σε πεπλανημένο ορισμό του καθ' ύλην πεδίου εφαρμογής του AGL είναι απορριπτέα.
- 114 Όσον αφορά τη φερόμενη ανακολούθια του πεδίου εφαρμογής του AGL έναντι των περιβαλλοντικών στόχων του, πρέπει να επισημανθεί προκαταρκτικώς ότι ένας φόρος μπορεί να χαρακτηριστεί ως περιβαλλοντικός ή οικολογικός «όταν η φορολογητέα βάση του επάγεται προδήλως αρνητικά αποτελέσματα στο περιβάλλον», όπως διευκρινίζει η Επιτροπή με την ανακοίνωσή της της 26ης Μαρτίου 1997 επί των περιβαλλοντικών επιβαρύνσεων, φόρων και εισφορών στην κοινή αγορά [COM (97) 9 τελικό, σημείο 11]. Άρα, ένας οικολογικός φόρος είναι αυτοτελές φορολογικό μέτρο που διακρίνεται από τον περιβαλλοντικό σκοπό του και την ειδική φορολογική βάση του. Προβλέπει τη φορολόγηση ορισμένων αγαθών ή υπηρεσιών προκειμένου το περιβαλλοντικό κόστος να συμπεριληφθεί στην τιμή τους και/ή να καταστούν τα ανακυκλωμένα προϊόντα περισσότερο ανταγωνιστικά και να στραφούν οι παραγωγοί και οι καταναλωτές προς δραστηριότητες με περισσότερο σεβασμό προς το περιβάλλον.
- 115 Προέχει να υπογραμμιστεί συναφώς ότι είναι θεμιτό τα κράτη μέλη, τα οποία διατηρούν, στην παρούσα φάση εξελίξεως του κοινοτικού δικαίου, ελλείψει συντονισμού στον τομέα αυτό, την αρμοδιότητά τους σε θέματα περιβαλλοντικής πολιτικής, να θεσπίζουν τομεακούς οικολογικούς φόρους, προκειμένου να επιτυγχάνουν ορισμένους περιβαλλοντικούς στόχους οι οποίοι προαναφέρθηκαν στην προηγούμενη σκέψη. Τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα ιδίως σε επίπεδο εξισορροπήσεως των διαφόρων διακυβευομένων συμφερόντων, ορισμού των προτεραιοτήτων τους σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος και επακόλουθου καθορισμού των αγαθών ή υπηρεσιών που αποφασίζουν να επιβαρύνουν με οικολογικό φόρο. Εξ αυτού έπεται, ότι, κατ' αρχήν, το γεγονός απλώς και μόνον ότι ένας οικολογικός φόρος συνιστά περιπτωσιολογικό μέτρο, το οποίο στοχεύει ορισμένα ειδικά αγαθά ή υπηρεσίες και δεν είναι δυνατόν να ανάγεται σε γενικό σύστημα φορολόγησεως εφαρμοστέο επί του συνόλου των παρεμφερών δραστηριοτήτων που έχουν ισοδύναμη επίπτωση στο περιβάλλον, δεν είναι ικανό να οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι οι παρεμφερείς δραστηριότητες, οι οποίες δεν υπόκεινται στον εν λόγω οικολογικό φόρο, απολαύουν επιλεκτικό πλεονέκτημα.
- 116 Ειδικότερα, η μη φορολόγηση παρομοίων παρεμφερών δραστηριοτήτων με οικολογικό φόρο βαρύνοντα ορισμένα ειδικά προϊόντα δεν μπορεί να εξομοιωθεί

με μέτρο ελαφρύνσεως των επιβαρύνσεων σε ορισμένους τομείς δραστηριότητας, ανάλογο προς τα αμφισβητούμενα ιδίως στις προπαρατεθείσες αποφάσεις Ισπανία κατά Επιτροπής, CETM κατά Επιτροπής και Diputación Foral de Álava κ.λπ. κατά Επιτροπής. Πράγματι, σε αντίθεση με οικολογικό φόρο, χαρακτηριστικό γνώρισμα του οποίου είναι ακριβώς το πεδίο εφαρμογής του και ο ίδιος στόχος του (βλ. ανωτέρω σκέψη 114), με αποτέλεσμα εκ του γεγονότος αυτού να μην μπορεί κατ' αρχήν να αναχθεί σε κανένα γενικό σύστημα, τα προπαρατεθέντα μέτρα ελαφρύνσεως των επιβαρύνσεων παρεκκλίνουν από σύστημα επιβαρύνσεων ιδίως των επιχειρήσεων. Στις δύο προπαρατεθείσες πρώτες αποφάσεις, επρόκειτο για ελάφρυνση, υπό μορφή επιδοτήσεως επιτοκίων, των επιβαρύνσεων που απέρρεαν, υπό συνήθεις εμπορικούς όρους, από την ανάγκη των επιχειρήσεων να ανανεώσουν τα επαγγελματικά οχήματά τους. Στα πλαίσια του συστήματος εκείνου επιβαρύνσεων, το γεγονός ότι οι συγκεκριμένες επιδοτήσεις επιτοκίων, οι οποίες άλλωστε ίσχυαν μόνον για τις ΜΜΕ, είχαν ως στόχο να ευνοήσουν την ανανέωση του στόλου των επαγγελματικών οχημάτων στο συγκεκριμένο κράτος μέλος με γνώμονα τη μέριμνα προστασίας του περιβάλλοντος και βελτιώσεως της οδικής ασφαλείας δεν αρκούσε για να θεωρηθεί ότι το οικείο πλεονέκτημα εντασσόταν σε αυτόνομο σύστημα το οποίο, άλλωστε, η προσφεύγουσα ουδόλως προσδιόριζε (προπαρατεθείσα απόφαση CETM κατά Επιτροπής, σκέψεις 53 και 54). Με την τρίτη προπαρατεθείσα απόφαση, το Δικαστήριο έκρινε ότι η επίδικη πίστωση φόρου, της οποίας επωφελούνταν αποκλειστικά οι επιχειρήσεις που διέθεταν σημαντικά οικονομικά μέσα, αντέβαινε προς τις αρχές που είναι σύμφυτες με το φορολογικό σύστημα του οικείου κράτους μέλους (σκέψη 166 της αποφάσεως).

117 Εντός του νομικού αυτού πλαισίου, δεδομένου ότι οι οικολογικοί φόροι συνιστούν εκ φύσεως ειδικά μέτρα θεσπιζόμενα από τα κράτη μέλη εντός των ορίων της περιβαλλοντικής πολιτικής τους, ενός τομέα για τον οποίο εξακολουθούν να είναι αρμόδια ελλείψει μέτρων εναρμονίσεως, εναπόκειται στην Επιτροπή, κατά την εκτίμηση ενός οικολογικού φόρου υπό το φως των αφορώντων τις κρατικές ενισχύσεις κοινοτικών κανόνων, να λάβει υπόψη τις συνδεόμενες με την προστασία του περιβάλλοντος κατά το άρθρο 6 ΕΚ απαιτήσεις. Πράγματι, το οικείο άρθρο προβλέπει ότι οι σχετικές απαιτήσεις πρέπει να ενταχθούν στον καθορισμό και στην εφαρμογή ιδίως ενός καθεστώτος διασφαλίζοντος ότι δεν νοθεύεται εντός της κοινής αγοράς ο ανταγωνισμός.

118 Εξάλλου, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι, ελέγχοντας απόφαση της Επιτροπής περί μη κινήσεως της προβλεπόμενης στο άρθρο 88, παράγραφος 2, ΕΚ, επίσημης διαδικασίας εξετάσεως, το Πρωτοδικείο οφείλει να περιορίζεται, ενόψει της ευρείας εξουσίας εκτιμήσεως της οποίας απολαύει η Επιτροπή κατά την εφαρμογή του

άρθρου 88, παράγραφος 3, ΕΚ, στον έλεγχο της τηρήσεως των κανόνων διαδικασίας και αιτιολογήσεως, καθώς και του υποστατού των πραγματικών περιστατικών βάσει των οποίων χώρησε η αμφισβητούμενη επιλογή, της μη συνδρομής πρόδηλης πλάνης περί την εκτίμηση των εν λόγω πραγματικών περιστατικών, καθώς και της μη καταχρήσεως εξουσίας (προπαρατεθείσες αποφάσεις Matra κατά Επιτροπής, σκέψη 25, και Skibsværftsforeningen κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψεις 169 και 170).

119 Εν προκειμένω, υπό το φως του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων εναπόκειται ως εκ τούτου στο Πρωτοδικείο να εξετάσει αν η Επιτροπή δεν υπερέβη τα όρια της εξουσίας της εκτιμήσεως θεωρώντας, με την προσβαλλόμενη απόφαση, ότι η οριοθέτηση του πεδίου εφαρμογής του AGL μπορούσε να δικαιολογηθεί εκ της επιδιώξεως των προβαλλομένων περιβαλλοντικών στόχων.

120 Συναφώς, η υπό κρίση διαφορά διακρίνεται από τη διαφορά επί της οποίας εκδόθηκε η μνημονευόμενη από την προσφεύγουσα προπαρατεθείσα απόφαση Adria-Wien Pipeline και Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke. Με την απόφασή του εκείνη, το Δικαστήριο είχε κληθεί να εξετάσει όχι την οριοθέτηση του καθ' ύλη πεδίου εφαρμογής ενός οικολογικού φόρου, όπως εν προκειμένω, αλλά τη μερική απαλλαγή από την καταβολή ενός παρόμοιου φόρου —ο οποίος θεσπίστηκε στην περίπτωση εκείνη στο πλαίσιο του Strukturangepassungsgesetz (αυστριακού νόμου περί της προσαρμογής των δομών) του 1996, επί της καταναλώσεως φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενεργείας εκ μέρους των επιχειρήσεων— η οποία είχε προβλεφθεί μόνον υπέρ των επιχειρήσεων παραγωγής ενσωμάτων αγαθών.

121 Με την ανωτέρω απόφαση, επομένως, η αμφισβητούμενη διαφοροποίηση δεν αναγόταν στον τύπο προϊόντος υποκειμένου στο συγκεκριμένο οικολογικό φόρο, αλλά στους επαγγελματικούς χρήστες ανάλογα με το αν ασκούσαν τις δραστηριότητές τους ή όχι στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα της εθνικής οικονομίας. Το Δικαστήριο αναγνώρισε ότι η χορήγηση πλεονεκτημάτων στις επιχειρήσεις, η κύρια δραστηριότητα των οποίων έγκειται στην παραγωγή ενσωμάτων αγαθών, δεν δικαιολογούνταν από τη φύση ή τη γενική οικονομία του εγκαθιδρυθέντος δυνάμει του Strukturangepassungsgesetz φορολογικού συστήματος. Το Δικαστήριο έκρινε κατ' ουσίαν ότι, στον βαθμό κατά τον οποίο η κατανάλωση ενεργείας από τον τομέα των παραγωγών ενσώματα αγαθά

επιχειρήσεων, καθώς και από τον τομέα των παρεχουσών υπηρεσίες επιχειρήσεων, ήταν το ίδιο επιζήμια για το περιβάλλον, οι βάσει του Strukturangepassungsgesetz εκτιμήσεις οικολογικής φύσεως δεν δικαιολογούσαν διαφορετική μεταχείριση των δύο αυτών τομέων. Υπό τη συγκυρία αυτή, το Δικαστήριο απέρριψε ιδίως το επιχείρημα της Αυστριακής Κυβερνήσεως, εμπνεόμενο από την ιδέα της κατοχυρώσεως της ανταγωνιστικότητας των παραγουσών ενσώματα αγαθά επιχειρήσεων, σύμφωνα με το οποίο η μερική επιστροφή των επιδίκων περιβαλλοντικών φόρων στις εν λόγω και μόνον επιχειρήσεις δικαιολογούνταν από το γεγονός ότι θίγονταν αναλογικώς περισσότερο από τις λοιπές λόγω των οικείων φόρων (σκέψεις 44, 49 και 52 της αποφάσεως).

- 122 Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα υποστηρίζει, προς στήριξη της προσφυγής της, ότι ο καθορισμός των υποκειμένων στον AGL υλικών δεν ανταποκρίνεται στους προβαλλόμενους περιβαλλοντικούς στόχους, αλλ' απηχεί στην πραγματικότητα τη βούληση περί απαλλαγής από των φόρο ορισμένων τομέων και περί προστασίας της ανταγωνιστικότητάς τους.
- 123 Κατόπιν αυτού, πρέπει να εξεταστούν οι ανακολουθίες στον ορισμό του καθ' ύλη πεδίου εφαρμογής του AGL, όπως ισχυρίζεται η προσφεύγουσα.
- 124 Εν προκειμένω, όπως προκύπτει ρητώς από το έγγραφο κοινοποιήσεως και από την προσβαλλόμενη απόφαση (αιτιολογικές σκέψεις 5, 16 και 31), ο AGL στοχεύει κατ' αρχήν, αφενός, στο να μεγιστοποιηθεί η προσφυγή σε ανακυκλωμένα αδρανή υλικά ή σε άλλα προϊόντα υποκαταστάσεως σε σχέση με τα παρθένα αδρανή υλικά και στην προώθηση ορθολογικής χρήσεως των παρθένων αδρανών υλικών, ενός φυσικού και μη ανανεώσιμου πόρου. Αφετέρου, το έγγραφο κοινοποιήσεως και η προσβαλλόμενη απόφαση αναφέρονται επίσης, λιγότερο άμεσα, στην εσωτερικοποίηση του περιβαλλοντικού κόστους σύμφωνα με την αρχή ο ρυπαίνων πληρώνει, εξαγγέλλοντας, στο πλαίσιο του καθορισμού των στόχων του AGL ότι «το κόστος για το περιβάλλον από την εξόρυξη των αδρανών υλικών στα οποία αναφέρεται ο φόρος περιλαμβάνει τις ηχητικές οχλήσεις, τον κονιορτό, τις προσβολές της βιοποικιλότητας και την οπτική υποβάθμιση». Οι ανωτέρω στόχοι εκφράζονται ρητώς στο από 19 Φεβρουαρίου 2002 έγγραφο των αρχών του Ηνωμένου Βασιλείου προς την Επιτροπή.

- 125 Με την προσβαλλόμενη απόφαση (αιτιολογική σκέψη 8), τα πρωτογενή αδρανή υλικά ορίζονται ως «αδρανή υλικά προερχόμενα από κοιτάσματα ορυκτών που αποτελούν αντικείμενο μιας πρώτης εξόρυξεως» και συντιθεμένων «από κομμάτια πετρωμάτων, άμμου και χαλίκων και δυναμένων να χρησιμοποιηθούν χωρίς να έχουν υποστεί κατεργασία ή μετά από μηχανική κατεργασία όπως είναι η θραύση, η έκπλυση και ο διαχωρισμός κατά μέγεθος».
- 126 Αμφότεροι οι διάδικοι γνωρίζουν ότι ο όρος «αδρανή υλικά» δεν αφορά ειδική ομάδα υλικών προσδιοριζομένων από τις φυσικοχημικές και μόνον ιδιότητές τους. Η χρήση ενός υλικού (πέτρωμα, άμμος ή χάλικας) ως αδρανούς υλικού εξαρτάται επίσης από την τιμή του και από το κόστος μεταφοράς. Είναι επίσης γνωστόν ότι ορισμένα απαλλασσόμενα από την καταβολή του φόρου υλικά, όπως είναι ο σχίστης και ο σχιστόλιθος κακής ποιότητας, ο άργιλος, το πυριτικό αργίλιο και η καολινική άργιλος, αποτελούν σε ορισμένες περιπτώσεις αντικείμενο μιας πρώτης χρήσεως, μετά την εξόρυξη, ως αδρανών υλικών.
- 127 Ο AGL συνιστά υπό την έννοια αυτή οικολογικό φόρο πλήττοντα κατ' αρχήν την εμπορία των πρωτογενών αδρανών υλικών —ήτοι των κοκκωδών υλικών πρώτης εξόρυξεως που χρησιμοποιούνται στον κατασκευαστικό κλάδο και στα δημόσια έργα— εξαιρουμένων ορισμένων ειδικώς κατονομαζομένων στο νόμο υλικών. Επιβάλλεται η εξέταση της ακολουθίας του συγκεκριμένου πεδίου εφαρμογής έναντι των επιδιωκόμενων περιβαλλοντικών στόχων (βλ. ανωτέρω σκέψη 124).
- 128 Πρώτον, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι τα υλικά που διατίθενται στο εμπόριο προς χρήση άλλη εκείνης των αδρανών υλικών δεν εμπίπτουν στον τομέα τον οποίο πλήττει ο AGL. Σε αντίθεση προς την άποψη της προσφεύγουσας, η απαλλαγή τους, επομένως, δεν έχει οποιονδήποτε κατά παρέκκλιση χαρακτήρα έναντι του συστήματος του οικείου οικολογικού φόρου. Ειδικότερα, η απόφαση επιβολής ενός οικολογικού φόρου αποκλειστικά και μόνον στον τομέα των αδρανών υλικών —και όχι εν γένει στο σύνολο των τομέων εκμεταλλεύσεως των λατομείων και των ορυχείων που έχουν τον ίδιο αντίκτυπο επί του περιβάλλοντος με την εξόρυξη των αδρανών υλικών— ανήκει στην αρμοδιότητα του οικείου κράτους μέλους να

προσδιορίζει τις αρμοδιότητές του σε θέματα οικονομικής, φορολογικής και περιβαλλοντικής πολιτικής. Παρόμοια επιλογή, ακόμη και αν αιτιολογείται από τη μέριμνα κατοχυρώσεως της διεθνούς ανταγωνιστικότητας ορισμένων τομέων, δεν παρέχει επομένως την ευχέρεια αμφισβήτησεως της ακολουθίας του AGL σε σχέση με τους επιδιωκόμενους περιβαλλοντικούς στόχους (βλ. ανωτέρω σκέψη 115).

- 129 Στο πλαίσιο αυτό, τα αφορώντα την απαλλαγή υλικών, όπως ιδίως ο σχιστόλιθος και ο σχιστής ανώτερης ποιότητας, η καολινική άργιλος, το πυριτικό αργίλιο, ο άνθρακας και ο λιγνίτης, επιχειρήματα της προσφεύγουσας δεν ασκούν επιρροή εν προκειμένω κατ' αρχήν ως μη ενδεικνυόμενα λόγω των φυσικών ιδιοτήτων τους και της τιμής τους προς χρήση τους ως αδρανών υλικών.
- 130 Δεύτερον, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το οικείο κράτος μέλος είχε την ευχέρεια, στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής πολιτικής του, να καθορίσει ελευθέρως τα υλικά προς χρήση τους ως αδρανών υλικών που έκρινε σκόπιμο να φορολογήσει και να αποκλείσει, ενόψει των επιδιωκόμενων περιβαλλοντικών στόχων, από το πεδίο εφαρμογής του AGL ορισμένα υλικά —ιδίως τον σχιστή και τον σχιστόλιθο κακής ποιότητας, τον άργιλο και τα απόβλητα πυριτικού αργιλίου και καολινικού αργιλίου— ακόμη και όταν χρησιμοποιούνται ως αδρανή υλικά μετά την εξόρυξή τους. Επ' αυτού, η δοθείσα από το παρεμβαίνον και από την Επιτροπή εξήγηση ότι η απαλλαγή των οικείων υλικών —τα οποία χρησιμοποιούνται έως σήμερα ελάχιστα ως αδρανή υλικά λόγω του υψηλού κόστους μεταφοράς του— επιτρέπει τη χρήση τους ως υποκαταστάτων των πρωτογενών αδρανών υλικών που αποτελούν αντικείμενο του οικολογικού φόρου και δύναται με τον τρόπο αυτό να συμβάλει στον εξορθολογισμό της εξορύξεως και της χρήσεώς τους είναι θεμιτή υπό το φως των επιδιωκόμενων περιβαλλοντικών στόχων.
- 131 Πράγματι, όπως προκύπτει από το πεδίο εφαρμογής του AGL, καθώς και από το από 19 Φεβρουαρίου 2002 έγγραφο των αρχών του Ηνωμένου Βασιλείου προς την Επιτροπή, η θέσπιση του AGL στόχευε ακριβώς στη μείωση και στον εξορθολογισμό της εξορύξεως των υλικών που χρησιμοποιούνται συνήθως ως αδρανή υλικά και αντιπροσωπεύουν το 70 % του συνολικού όγκου των εξορυσσομένων στο Ηνωμένο Βασίλειο ορυκτών, ευνοώντας ιδίως την υποκατάστασή τους από ανακυκλωμένα προϊόντα ή από άλλα απαλλασσόμενα πρωτογενή υλικά, όπως είναι τα απορρίμματα ανορύξεως ή τα απόβλητα σχιστολίθου, σχιστή, αργίλιο, πυριτικού αργιλίου ή καολινικής άργιλου.

- 132 Επιπλέον, η Επιτροπή διευκρίνισε, χωρίς να αντικρουστεί από την προσφεύγουσα, ότι υφίσταντο σημαντικά και συχνά παλαιά αποθέματα απορριμμάτων ανορύξεως σχιστολίθου (ή σχιστολίθου κατώτερης ποιότητας) εντός χώρων αποθέσεων σκωρίας στην Ουαλία και πυριτικού αργίλου και καολινικής αργίλου στο Devon και στην Κορνουάλη. Τα αποθέματα αυτά θεωρούνται σήμερα ως απόβλητα και υποβαθμίζουν το τοπίο. Ορισμένες φορές κείνται, σύμφωνα με πληροφοριακά στοιχεία που περιλαμβάνονται στο από 19 Φεβρουαρίου 2002 έγγραφο των αρχών του Ηνωμένου Βασιλείου, σε εθνικά πάρκα. Η απαλλαγή της εμπορίας των ανωτέρω υλικών ενόψει χρήσεώς τους ως αδρανών υλικών τα καθιστά ανταγωνιστικά έναντι των λοιπών πρωτογενών αδρανών υλικών και υπό την έννοια αυτή παρέχει τη δυνατότητα απορροφήσεως των αποθεμάτων. Επιπλέον, η Επιτροπή διευκρίνισε, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι ο ασβεστόλιθος μπορούσε να εξορυχθεί χωρίς τη δημιουργία πολλών αποβλήτων, σε αντίθεση με τον σχιστόλιθο, η εξόρυξη του οποίου, ως εκ του ότι είναι εύθραυστος, παράγει αναπόφευκτα απόβλητα σε σημαντικές ποσότητες.
- 133 Υπό τις περιστάσεις αυτές, το επιχείρημα της προσφεύγουσα ως προς τον αντίκτυπο εκ της εξορύξεως σχιστολίθου, σχίστη, αργίλου, πυριτικού αργίλου και καολινικής αργίλου επί του περιβάλλοντος δεν αρκεί για να οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι η απαλλαγή των ανωτέρω υλικών αντίκειται προς τους επιδιωκόμενους περιβαλλοντικούς στόχους και προσδίδει υπό την έννοια αυτή επιλεκτικό πλεονέκτημα στους συγκεκριμένους τομείς δραστηριότητας. Συναφώς, η προσφεύγουσα δεν προβάλλει κανένα πειστικό στοιχείο ικανό να θέσει υπό αμφισβήτηση τον θεμιτό χαρακτήρα, υπό το πρίσμα των προβαλλομένων στόχων, της επιλογής του εθνικού νομοθέτη να υπαγάγει στον AGL μόνον την εμπορία των αδρανών υλικών, η εξόρυξη των οποίων θεωρείται ως η κύρια πηγή υποβαθμίσεως του περιβάλλοντος, όπως προκύπτει από το προαναφερθέν έγγραφο της 19ης Φεβρουαρίου 2002.
- 134 Υπό τις συνθήκες αυτές, επιβάλλεται να θεωρηθεί ότι η απαλλαγή ορισμένων πρωτογενών υλικών που χρησιμοποιούνται ως αδρανή υλικά, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από τον τροποποιηθέντα νόμο, δεν αντίκειται στους προβαλλόμενους περιβαλλοντικούς στόχους και μπορεί να δικαιολογείται ευλόγως από τη φύση και την οικονομία του AGL.
- 135 Τρίτον, επιβάλλεται η εξέταση των επιχειρημάτων της προσφεύγουσας σχετικά με τον ανακόλουθο χαρακτήρα της υπαγωγής στον AGL, ιδίως των αδρανών υλικών υψηλών τεχνικών προδιαγραφών (υλικών που χρησιμοποιούνται για την επικάλυψη

της επιφανείας των οδοστρωμάτων, γρανίτη που χρησιμοποιείται για το σκύρο έρματος, αδρανών υλικών που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή σκυροδέματος χαμηλής συρρικνώσεως ή υψηλής αντοχής) και των ερυθρών ψηφίδων (που χρησιμοποιούνται για την επικάλυψη των επιφανειών των πεζοδρόμων ή των ποδηλατοδρόμων) που δεν μπορούν να αντικατασταθούν από προϊόντα υποκαταστάσεως. Ασφαλώς, όπως ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, η φορολόγηση των οικείων υλικών —τα οποία δεν χρησιμοποιούνται ως επιχώσεις λόγω της υψηλότερης τιμής τους— δεν μπορεί κατ' αρχήν να έχει ως αποτέλεσμα τη μετατόπιση της ζήτησεως προς προϊόντα υποκαταστάσεως όπως τα ανακυκλωμένα αδρανή υλικά κατά τρόπον ώστε να μειώνεται η εξόρυξη πρωτογενών αδρανών υλικών. Πάντως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η οικεία φορολόγηση μπορούσε ευλόγως να ανταποκρίνεται σε έναν από τους στόχους του AGL, σκοπός του οποίου είναι η εσωτερικοποίηση του συνδεδεμένου με την παραγωγή των πρωτογενών αδρανών υλικών περιβαλλοντικού κόστους.

136 Συναφώς, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι εν προκειμένω το ύψος του φόρου, ίσο προς 1,60 GBP ανά τόνο φορολογουμένων αδρανών υλικών, αντιστοιχεί κατά προσέγγιση στο μέσο περιβαλλοντικό κόστος που συνδέεται με την εξόρυξη των αδρανών υλικών στο Ηνωμένο Βασίλειο, το οποίο εκτιμάται σε 1,80 GBP ανά τόνο, σύμφωνα με τα στοιχεία που παρέχονται στην έκθεση του μηνός Απριλίου 2001 που συνέταξε η Ecotec Research & Consulting, «Study on the Economic and Environmental Implications of the use of Environmental Taxes and Charges in the European Union and its Member States» (μελέτη σχετικά με τις οικονομικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις από την εφαρμογή περιβαλλοντικών φόρων και εισφορών στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στα κράτη μέλη της), την οποία προσκόμισε η προσφεύγουσα. Εξάλλου, η έκθεση αυτή υπογραμμίζει τη σημασία ενός ικανού ποσού του φόρου. Έτσι, τα ανωτέρω στοιχεία επιβεβαιώνουν ότι η φορολόγηση των οικείων υλικών μπορεί να θεωρηθεί ως θεμιτή ενόψει των επιταγών της αρχής ο ρυπαίνων πληρώνει.

137 Επίσης, η αρχή ο ρυπαίνων πληρώνει καθιστούσε δυνατή την αιτιολόγηση της φορολόγησεως των προϊόντων που προέρχονται από την εξόρυξη μη δυναμένων να αντικατασταθούν από προϊόντα υποκαταστάσεως υλικών, ειδικότερα τη φορολόγηση των αδρανών υλικών κατώτερης ποιότητας στην οποία εμπίπτουν τα παράγωγα προϊόντα της εξορύξεως του προοριζόμενου για την παραγωγή τσιμέντου και ασβέστου ασβεστολίθου, των λαξευμένων λίθων και της πυριτικής άμμου που χρησιμοποιείται για την κατασκευή της υάλου, όπως προκύπτει από το από 19 Φεβρουαρίου 2002 έγγραφο των αρχών του Ηνωμένου Βασιλείου. Επιπλέον, η φορολόγηση των οικείων προϊόντων μπορεί επίσης να δικαιολογείται εκ του στόχου —τον οποίο επίσης επικαλέστηκε το παρεμβαίνον με το προαναφερθέν

έγγραφο— ο οποίος έγκειται στην προώθηση περισσότερο ορθολογιστικής εξορύξεως και επεξεργασίας των αδρανών υλικών, κατά τρόπον ώστε να μειώνεται το ποσοστό αδρανών υλικών κατώτερης ποιότητας. Πράγματι, το ποσοστό αυτό, το οποίο ποικίλει ανά λατομείο, όπως υπογραμμίζει και η προσφεύγουσα, επιδέχεται πάντως μεταβολή για το ίδιο και το αυτό λατομείο. Η Επιτροπή υπογράμμισε συναφώς, ιδίως με το υπόμνημά της αντικρούσεως, χωρίς να αντικρουστεί από την προσφεύγουσα, τη σχετικά αμελητέα διαφορά τιμής μεταξύ των αδρανών υλικών κατώτερης ποιότητας και των μη δυναμένων να αντικατασταθούν υλικών τα οποία είναι υποπροϊόντα των πρώτων.

138 Όπως προκύπτει από τα προεκτεθέντα, σαφώς στερείται παντελώς βάσεως το σύνολο της επιχειρηματολογίας της προσφεύγουσας, σχετικά με τις υποτιθέμενες ανακολουθίες στον ορισμό του καθ' ύλην πεδίου εφαρμογής του AGL, ενόψει των επιδιωκομένων περιβαλλοντικών στόχων.

139 Εξ αυτού έπεται ότι η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι η προσβαλλόμενη απόφαση πάσχει πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως καθόσον αυτή διαπιστώνει ότι ο ορισμός του καθ' ύλην πεδίου εφαρμογής του AGL δεν εμπεριέχει στοιχεία κρατικής ενισχύσεως.

140 Στο στάδιο αυτό επιβάλλεται να εξεταστεί ο αντλούμενος από την έλλειψη αιτιολογήσεως της προσβαλλόμενης αποφάσεως λόγος σχετικά με την εκτίμηση του καθ' ύλην πεδίου εφαρμογής του AGL. Η προσφεύγουσα προσάπτει συναφώς στην Επιτροπή ότι παρέλειψε να αιτιολογήσει τις μόλις εξετασθείσες διαφορετικές μεταχειρίσεις σε σχέση με την επιβολή του AGL.

141 Κατά πάγια νομολογία, η απαιτούμενη βάσει του άρθρου 253 ΕΚ αιτιολόγηση πρέπει να είναι προσαρμοσμένη στη φύση της οικείας πράξεως και πρέπει να αφήνει να διαφαίνεται κατά τρόπο σαφή και μη διφορούμενο η συλλογιστική της κοινοτικής αρχής που εκδίδει την προσβαλλόμενη πράξη ώστε να παρέχεται η δυνατότητα στους ενδιαφερομένους να γνωρίζουν τους λόγους που δικαιολογούν τη λήψη του μέτρου και στο αρμόδιο δικαιοδοτικό όργανο να ασκεί τον έλεγχό του. Η υποχρέωση της αιτιολογήσεως πρέπει να εκτιμάται αναλόγως των περιστάσεων της συγκεκριμένης περιπτώσεως, ιδίως βάσει του περιεχομένου της πράξεως, της φύσεως των προβαλλομένων λόγων και του συμφέροντος που έχουν ενδεχομένως

στην παροχή διευκρινίσεων οι αποδέκτες ή άλλα πρόσωπα τα οποία αφορά άμεσα και ατομικά η πράξη. Δεν απαιτείται η αιτιολόγηση να διασαφηνίζει όλα τα ουσιώδη πραγματικά και νομικά στοιχεία, καθόσον το ζήτημα αν η αιτιολόγηση μιας πράξεως ικανοποιεί τις επιταγές του άρθρου 253 ΕΚ πρέπει να εκτιμάται όχι μόνον βάσει του γράμματός του αλλά και του πλαισίου στο οποίο εντάσσεται καθώς και του συνόλου των κανόνων δικαίου που διέπουν το σχετικό θέμα (προπαρατεθείσες αποφάσεις Επιτροπή κατά Sytraval και Brink's France, σκέψη 63, και Thermenhotel Stoiser Franz κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 94).

142 Επομένως, η απαιτούμενη αιτιολόγηση μιας απόφασης ληφθείσας επί θέματος κρατικών ενισχύσεων δεν μπορεί να καθορίζεται με γνώμονα το συμφέρον προς πληροφόρηση μόνον του κράτους μέλους προς το οποίο απευθύνεται η απόφαση αυτή (απόφαση του Πρωτοδικείου της 25ης Ιουνίου 1998, T-371/94 και T-394/94, British Airways κ.λπ. και British Midland Airways κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-2405, σκέψη 92). Ειδικότερα, απόκειται στην Επιτροπή, οσάκις εγκρίνει μέτρο μετά την προβλεπόμενη στο άρθρο 88, παράγραφος 3, ΕΚ προκαταρκτική φάση εξετάσεως, να εκθέσει συνοπτικά τους κύριους λόγους της εγκριτικής αυτής απόφασης ώστε να παράσχει στους τρίτους ενδιαφερομένους τη δυνατότητα να λάβουν γνώση της αιτιολογήσεώς της και να εκτιμήσουν τη σκοπιμότητα ασκήσεως προσφυγής κατά της εν λόγω απόφασης προκειμένου να διεκδικήσουν τα οικονομικά δικαιώματά τους αναγνωρίζει το άρθρο 88, παράγραφος 2, ΕΚ.

143 Όσον αφορά ειδικότερα απόφαση της Επιτροπής περατώνουσα την προκαταρκτική διαδικασία εξετάσεως και καταλήγουσα στο συμπέρασμα ότι δεν υφίσταται η προσαπτόμενη από καταγγέλλοντα κρατική ενίσχυση, η Επιτροπή οφείλει εν πάση περιπτώσει να εκθέσει επαρκώς στον καταγγέλλοντα τους λόγους για τους οποίους τα προβληθέντα με την καταγγελία πραγματικά και νομικά στοιχεία δεν υπήρξαν επαρκή προς απόδειξη της υπάρξεως κρατικής ενισχύσεως. Πάντως, η Επιτροπή δεν υποχρεούται να λάβει θέση επί στοιχείων τα οποία είναι προδήλως άσχετα, ασήμαντα ή σαφώς δευτερεύοντα (προπαρατεθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Sytraval και Brink's France, σκέψη 64).

144 Εν προκειμένω, όπως προκύπτει ιδίως από τις αιτιολογικές σκέψεις 31, 32 και 34 της προσβαλλόμενης απόφασης, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το πεδίο

εφαρμογής του AGL δικαιολογούνταν από τη λογική και τη φύση του συγκεκριμένου φορολογικού συστήματος με το αιτιολογικό ότι ο AGL συνιστούσε ειδικό οικολογικό φόρο, το πολύ περιορισμένο πεδίο εφαρμογής του οποίου είχε οριστεί από το οικείο κράτος μέλος, ελεύθερο να καθορίσει το εθνικό φορολογικό σύστημά του, με γνώμονα τα προσιδιάζοντα στον οικείο τομέα δραστηριότητας χαρακτηριστικά γνώρισμα. Η Επιτροπή υπογράμμισε κατ' ουσίαν ότι η παρατηρούμενη μεταξύ των φορολογουμένων τομέων και εκείνων που απαλλάσσονται διαφοροποίηση δικαιολογείται από τη μέριμνα, αφενός, να μειωθεί η εξόρυξη αδρανών υλικών που επάγονται ανεπιθύμητες συνέπειες για το περιβάλλον και να προωθηθεί η ορθολογική χρήση των εν λόγω αδρανών στοιχείων και, αφετέρου, να ευνοηθεί η χρήση ανακυκλωμένων αδρανών υλικών ή άλλων υλικών υποκαταστάσεως κατά τρόπον ώστε να μειωθούν η χρήση των μη ανανεώσιμων πηγών και οι επιβλαβείς συνέπειές τους στο περιβάλλον.

145 Έτσι, η Επιτροπή εξέθεσε σφαιρικά αλλά με σαφήνεια τους λόγους για τους οποίους απέρριψε τις αιτιάσεις —η ουσία των οποίων επαναλαμβάνεται πολύ συνοπτικά στις αιτιολογικές σκέψεις 14 και 15 της προσβαλλόμενης απόφασεως— που προέβαλε η προσφεύγουσα με την καταγγελία της. Πράγματι, η προσφεύγουσα είχε επικρίνει τη διαφοροποίηση μεταξύ, αφενός, των υποκειμένων στον AGL υλικών, όπως ορισμένα παράγωγα προϊόντα κατώτερης ποιότητας (όπως τα παράγωγα προϊόντα του ασβεστολίθου ο οποίος εξάγεται για την παραγωγή ασβέστη ή τσιμέντου) ή ο ψαμίτης, ο οποίος, κατά την προσφεύγουσα, φορολογείται παρόλον ότι δεν προορίζεται να χρησιμοποιηθεί ως αδρανές υλικό και, αφετέρου, ορισμένων απαλλασσομένων παραγώγων προϊόντων (όπως τα απόβλητα σχιστολίθου και πυριτικού αργιλίου που χρησιμοποιούνται ως αδρανή υλικά και μνημονεύονται στην αιτιολογική σκέψη 11 της προσβαλλόμενης απόφασεως). Η προσφεύγουσα είχε υποστηρίξει ότι παρόμοια διαφοροποίηση ήταν ικανή να νοθεύσει τον ανταγωνισμό μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών υλικών και δεν δικαιολογούνταν από τη φύση ή τη λογική του συστήματος.

146 Υπό τις περιστάσεις αυτές, ενόψει, αφενός, της ελευθερίας των κρατών μελών —την οποία υπογραμμίζει η προσβαλλόμενη απόφαση (αιτιολογικές σκέψεις 31 και 32)— να καθορίζουν τη φορολογική πολιτική τους προσφεύγοντας όπως εν προκειμένω στη θέσπιση τομεακού οικολογικού φόρου (βλ. ανωτέρω σκέψεις 115, 116, 128 και 130) και, αφετέρου, το γεγονός ότι η προσφεύγουσα είναι ένωση ενημερωμένων επιχειρηματιών, η προσβαλλόμενη απόφαση, η οποία εκθέτει συνοπτικώς βασικές σκέψεις στις οποίες στηρίχθηκε, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως πάσχουσα έλλειψη αιτιολογήσεως.

— Απαλλαγή των εξαγωγών

- 147 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η απαλλαγή των εξαγωγών αδρανών υλικών έρχεται επίσης σε αντίθεση προς τους υποτιθέμενους περιβαλλοντικούς στόχους που επιδιώκονται με τον AGL. Η συγκεκριμένη απαλλαγή στοχεύει αποκλειστικά στην κατοχύρωση της ανταγωνιστικότητας των Βρετανών παραγωγών στις εξαγωγικές αγορές.
- 148 Προκαταρκτικώς, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι ο AGL εισπράττεται για τη χρήση ή την εμπορία των πρωτογενών αδρανών υλικών στο Ηνωμένο Βασίλειο. Η εισαγωγή πρωτογενών αδρανών υλικών φορολογείται και η εξαγωγή παρόμοιων υλικών απαλλάσσεται προκειμένου, κατά τις αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου, «να διασφαλίζεται η ίση μεταχείριση μεταξύ των παραγομένων στο Ηνωμένο Βασίλειο πρωτογενών αδρανών υλικών και εκείνων που παράγονται σε άλλα κράτη μέλη» (αιτιολογική σκέψη 22 της προσβαλλόμενης απόφασης). Με την προσβαλλόμενη απόφαση (αιτιολογική σκέψη 33), η Επιτροπή δικαιολογεί την οικεία απαλλαγή εκ του γεγονότος ότι οι αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου δεν μπορούν να ασκούν έλεγχο επί της χρήσεως των υλικών ως αδρανών υλικών εκτός της επικρατείας τους.
- 149 Ενώπιον του Πρωτοδικείου, η Επιτροπή και το παρεμβαίνον αποσαφήνισαν την αιτιολόγηση αυτή. Η Επιτροπή υπογράμμισε ιδίως ότι ο AGL συνιστά έμμεσο φόρο καταναλώσεως, ο οποίος τυγχάνει κατ' αρχήν εφαρμογής εντός των κρατών μελών όπου λαμβάνει χώρα η κατανάλωση ώστε να αποφεύγεται ενδεχόμενη διπλή φορολόγηση των εξαγομένων προϊόντων. Εξάλλου, το παρεμβαίνον υπογράμμισε ότι το άρθρο 91 ΕΚ επιτρέπει την απαλλαγή από εσωτερικό φόρο σε περίπτωση εξαγωγής υπό τον όρο ότι το απαλλασσόμενο ποσόν δεν υπερβαίνει το ύψος του καταβαλλόμενου φόρου.
- 150 Η σχετική αιτιολόγηση, η οποία θεμελιώνεται στη φύση του AGL ως έμμεσου φόρου, πρέπει να ληφθεί υπόψη στον βαθμό που, σε αντίθεση προς την άποψη της προσφεύγουσας, ανάγεται στους λόγους που εξέθεσε η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση και ως εκ τούτου δεν μπορεί να εκληφθεί ως

συμπληρωματική αιτιολόγηση που προβλήθηκε μετά την έκδοση της εν λόγω αποφάσεως. Πράγματι, η έμφαση ως προς τον έλεγχο της χρησιμοποίησης των οικειών υλικών ως αδρανών υλικών είναι ενδεικτική του ότι η Επιτροπή αναφέρθηκε με την προσβαλλόμενη απόφαση στο γεγονός ότι το εξεταζόμενο μέτρο συνιστούσε έμμεσο φόρο πλήττοντα τα ίδια τα προϊόντα και όχι τις επιχειρήσεις.

151 Εν προκειμένω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ο AGL, ο οποίος εφαρμόζεται, σε αντίθεση προς την ανάλυση της προσφεύγουσας, στην εμπορία των αδρανών υλικών και πλήττει με τον τρόπο αυτόν τα προϊόντα και όχι τα εισοδήματα των παραγωγών, συνιστά σαφώς έμμεσο φόρο, διεπόμενο από την αρχή της φορολογήσεως στη χώρα προορισμού, σύμφωνα με το άρθρο 91 ΕΚ.

152 Κατά τη νομολογία, ειδικό φορολογικό μέτρο δικαιολογούμενο από την εσωτερική λογική του φορολογικού συστήματος εκφεύγει της εφαρμογής του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ (προπαρατεθείσες αποφάσεις *Diputación Foral de Álava* κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 164, και *Diputación Foral de Guirúzcoa* κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 61).

153 Κατόπιν αυτού, η απαλλαγή των εξαγωγών δεν μπορεί να θεωρηθεί εν προκειμένω ως παρέχουσα επιλεκτικό πλεονέκτημα υπέρ των εξαγωγών στο μέτρο που δικαιολογείται από τη φύση του AGL ως έμμεσου φόρου. Πράγματι, ήταν θεμιτό το οικείο κράτος μέλος να διάκειται ευμενώς έναντι των συνδεδεμένων με τη δομή του οικείου φορολογικού συστήματος παραμέτρων σε σχέση με τους επιδιωκόμενους περιβαλλοντικούς στόχους. Το προβαλλόμενο από την προσφεύγουσα γεγονός ότι άλλα κράτη μέλη προβαίνουν σε διαφορετικές επιλογές στερείται λυσιτελείας.

154 Εξ αυτού έπεται ότι η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως διαπιστώνοντας με την προσβαλλόμενη απόφαση ότι η απαλλαγή των εξαγωγών δεν αποτελούσε συστατικό στοιχείο κρατικής ενισχύσεως.

- 155 Εξάλλου, όσον αφορά την αιτιολόγηση της προσβαλλόμενης αποφάσεως, η Επιτροπή, στηριζόμενη στη δομή του AGL, δικαιολόγησε επαρκώς κατά νόμο την απόρριψη των αιτιάσεων που προέβαλε η προσφεύγουσα με την καταγγελία της όσον αφορά το επιλεκτικό πλεονέκτημα που φέρεται να επάγεται υπέρ των εξαγωγέων το γεγονός της απαλλαγής των εξαγωγών.
- 156 Με βάση τις προηγηθείσες σκέψεις στο σύνολό τους, είναι απορριπτέοι οι λόγοι που αντλούνται από την παράβαση του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ και από την έλλειψη αιτιολογήσεως.

Επί του λόγου που αντλείται από την αθέτηση της υποχρεώσεως περί κινήσεως της επίσημης διαδικασίας εξετάσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 157 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι οι κατ' αυτήν ανακολουθίες ως προς την οριοθέτηση του πεδίου εφαρμογής του AGL οδηγούν αναπόφευκτα στο συμπέρασμα ότι ο νομικός χαρακτηρισμός του AGL προσέκρουε σε σοβαρές δυσχέρειες. Οι δυσχέρειες αυτές επιτείνονταν και από τα σημαντικά χωρία που αφιέρωσε επί του θέματος το High Court of Justice, με την προπαρατεθείσα απόφασή του της 19ης Απριλίου 2002 καθώς και από τις δηλώσεις των αρχών του Ηνωμένου Βασιλείου ότι το πεδίο εφαρμογής του AGL προσδιορίστηκε κατά τρόπον ώστε να προστατεύεται η διεθνής ανταγωνιστικότητα των απαλλασσομένων τομέων. Επιπλέον, η απαλλαγή του σχίστη και του σχιστολίθου, καθώς και των εξαγωγών, αντέκειτο προς την αρχή ο ρυπαίνων πληρώνει. Εξάλλου, η ίδια η Επιτροπή απεδέχθη, με το υπόμνημά της αντικρούσεως, ότι ο νομικός χαρακτηρισμός του AGL υπό το φως του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ ήγειρε μεγάλο αριθμό σύνθετων προβλημάτων, ιδίως όσον αφορά την οριοθέτηση της σχετικής αγοράς.

- 158 Επιπροσθέτως, το δημοσιευθέν στις 9 Δεκεμβρίου 2002 έγγραφο διαβουλεύσεων των αρχών του Ηνωμένου Βασιλείου καταδεικνύει ότι οι τελευταίες αντιμετώπιζαν δυσχέρειες όσον αφορά τη συνέπεια του πεδίου εφαρμογής του AGL προς τους επιδιωκόμενους περιβαλλοντικούς στόχους.
- 159 Εξάλλου, η επίκληση, με το υπόμνημα αντικρούσεως, του συμφέροντος του οικείου κράτους μέλους προς την ταχεία έκδοση αποφάσεως, καθώς και του κινδύνου δυσλειτουργίας του συστήματος ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων, καταδείκνυε ότι η Επιτροπή στηρίχθηκε σε άλλα κριτήρια και όχι στο αφορών τις «σοβαρές δυσχέρειες».
- 160 Υπό τις περιστάσεις αυτές, ακόμη και αν υποθεθεί ότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεν πάσχει πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως, γεγονός που αμφισβητεί η προσφεύγουσα, θα έπασχε εν πάση περιπτώσει λόγω παραβάσεως του άρθρου 88, παράγραφος 3, ΕΚ, το οποίο επιβάλλει στην Επιτροπή την υποχρέωση κινήσεως της επίσημης διαδικασίας εξετάσεως.
- 161 Η Επιτροπή αντιτάσσει ότι είναι σαφές ότι ο AGL συνιστά εξαιρετική φορολογική επιβάρυνση μη εμπίπτουσα στους αφορώντες τις κρατικές ενισχύσεις κανόνες, ότι ο αποκλεισμός των υποκαταστάτων από την κατηγορία των πρωτογενών αδρανών υλικών δικαιολογούνταν από τη φύση ή τη γενική οικονομία του συστήματος και ότι ο συνήθης μηχανισμός που τυγχάνει εφαρμογής επί των εμμέσων φόρων καταναλώσεως δεν εμπίπτει στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων.
- 162 Το παρεμβαίνον διευκρινίζει ότι η διαβούλευση επί των προερχομένων από τα απόβλητα αδρανών υλικών, με χρονικό σημείο αφετηρίας την 9η Δεκεμβρίου 2002, στόχευε στη συλλογή πληροφοριακών στοιχείων αφορώντων τα αδρανή υλικά προκειμένου να εξεταστεί αν συνέτρεχε λόγος απαλλαγής τους και αν η απαλλαγή αυτή ήταν επωφελής για τη βιομηχανία και μπορούσε να λάβει χώρα χωρίς υπερβολική επιβάρυνση των επιχειρήσεων ούτε κίνδυνο καταχρήσεως. Το επικληθέν από την προσφεύγουσα έγγραφο διαβουλεύσεων δεν υπαινισσόταν ότι η επεξεργασία των αποβλήτων είναι ασυμβίβαστη με τους στόχους του φόρου.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 163 Επιβάλλεται κατ' αρχάς η εξέταση το επιχειρήματος της Επιτροπής ότι, σε αντίθεση με την άποψη της προσφεύγουσας, η οποία στηρίζεται στην προγενέστερη της ενάρξεως ισχύος του κανονισμού 659/1999, τον Απρίλιο του 1999 νομολογία, το ότι υφίστανται σοβαρές δυσχέρειες εκτιμήσεως ενός μέτρου ενισχύσεως δεν της επιβάλλει πλέον την υποχρέωση κινήσεως της επίσημης διαδικασίας εξετάσεως. Ειδικότερα, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι, στην περίπτωση μη κοινοποιηθείσας ενισχύσεως, νομιμοποιείται, χωρίς να κινήσει την προβλεπόμενη στο άρθρο 88, παράγραφος 2, ΕΚ διαδικασία, να λάβει εκ των προτέρων τις αναγκαίες πληροφορίες από το οικείο κράτος μέλος δυνάμει του άρθρου 10, παράγραφος 2, του κανονισμού 659/1999.
- 164 Εν προκειμένω, το Πρωτοδικείο υπογραμμίζει ότι το επίδικο κρατικό μέτρο είχε κοινοποιηθεί απλώς κατά το ότι προέβλεπε εξαίρεση υπέρ της Βόρειας Ιρλανδίας, και όχι σε σχέση με τον ορισμό του πεδίου εφαρμογής του AGL, μόνου επίδικου σημείου στην υπό κρίση υπόθεση.
- 165 Συναφώς, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η υποχρέωση της Επιτροπής να εξετάσει εκ προοιμίου τυχόν παράνομη ενίσχυση με το οικείο κράτος μέλος, αιτούμενη ενδεχομένως την παροχή πληροφοριών (απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Μαΐου 2005, C-400/99, Ιταλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005, σ. I-3657, σκέψεις 29 και 30), δεν απαλλάσσει το εν λόγω θεσμικό όργανο από την υποχρέωσή του να κινήσει την επίσημη διαδικασία εξετάσεως, ιδίως αν, υπό το φως των ληφθεισών πληροφοριών, εξακολουθεί να αντιμετωπίζει σοβαρές δυσχέρειες εκτιμήσεως του εξεταζόμενου μέτρου. Πράγματι, παρόμοια υποχρέωση είναι ευθεία απόρροια του άρθρου 88, παράγραφος 3, ΕΚ, όπως αυτό ερμηνεύτηκε από τη νομολογία, και επιβεβαιώνεται άλλωστε ρητώς από τις διατάξεις του άρθρου 4, παράγραφος 4, σε συνδυασμό με τη διάταξη του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 659/1999, οσάκις η Επιτροπή διαπιστώνει, μετά από προκαταρκτική εξέταση, ότι το παράνομο μέτρο εγείρει αμφιβολίες ως προς τη συμβατότητά του (απόφαση του Πρωτοδικείου της 30ής Απριλίου 2002, T-195/01 και T-207/01, Government of Gibraltar κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-2309, σκέψεις 69 και 72).

- 166 Πράγματι, κατά πάγια νομολογία, η διαδικασία του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ καθίσταται απαραίτητη αφ' ης στιγμής η Επιτροπή αντιμετωπίζει σοβαρές δυσχέρειες προκειμένου να εκτιμήσει αν ενίσχυση συμβιβάζεται με την κοινή αγορά. Συνεπώς, η Επιτροπή δεν μπορεί να αρκεστεί στην προκαταρκτική φάση του άρθρου 88, παράγραφος 3, προκειμένου να λάβει ευνοϊκή απόφαση υπέρ συγκεκριμένου κρατικού μέτρου παρά μόνον αν είναι σε θέση να διαμορφώσει την πεποίθησή, μετά από μια πρώτη εξέταση, ότι η εν λόγω ενίσχυση συμβιβάζεται με την κοινή αγορά. Αντιθέτως, αν από την πρώτη αυτή εξέταση η Επιτροπή σχηματίσει αντίθετη γνώμη ή αν δεν μπορέσει να υπερβεί όλες τις δυσχέρειες που ανέκυψαν κατά την εκτίμηση του συμβιβαστού του εν λόγω μέτρου με την κοινή αγορά, τότε οφείλει να συγκεντρώσει όλες τις αναγκαίες γνώμες και να κινήσει προς τον σκοπό αυτό τη διαδικασία του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ (προπαρατεθείσες αποφάσεις *Matra* κατά Επιτροπής, σκέψη 33, και Επιτροπή κατά *Sytraval* και *Brink's France*, σκέψη 39, αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 10ης Μαΐου 2000, T-46/97, SIC κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. II-2125, σκέψη 71, και της 15ης Μαρτίου 2001, T-73/98, *Prayon-Rupel* κατά Επιτροπής, Συλλογή 2001, σ. II-867, σκέψη 42).
- 167 Η ανωτέρω υποχρέωση κινήσεως της επίσημης διαδικασίας εξετάσεως επιβάλλεται ειδικότερα οσάκις η Επιτροπή, αφού προέβη, με βάση πληροφοριακά στοιχεία που της κοινοποίησε το οικείο κράτος μέλος, σε επαρκή εξέταση του επίδικου κρατικού μέτρου, διατηρεί επιφυλάξεις ως προς τη συνδρομή στοιχείων ενισχύσεως κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ, καθώς και επί του συμβιβαστού τους με την κοινή αγορά (προπαρατεθείσα απόφαση της 10ης Μαΐου 2005, Ιταλία κατά Επιτροπής, σκέψεις 47 και 48).
- 168 Εν προκειμένω, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι, σε αντίθεση προς τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, το γεγονός ότι η Επιτροπή έλαβε υπόψη το συμφέρον του οικείου κράτους μέλους προς ταχεία έκδοση αποφάσεως δεν παρέχει στην προσφεύγουσα τη δυνατότητα να εικάζει από μόνη της ότι το εν λόγω θεσμικό όργανο στηρίχτηκε σε άλλα κριτήρια εκτός των αφορώντων την έλλειψη σοβαρών δυσχερειών εκτιμήσεως, προκειμένου να αποφασίσει να μη κινήσει την επίσημη διαδικασία εξετάσεως.
- 169 Ως προς το έγγραφο διαβουλεύσεων της 9ης Δεκεμβρίου 2002, μεταγενέστερο της εκδόσεως της προσβαλλόμενης πράξεως, δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη για τους

σκοπούς της εκτιμήσεως της νομιμότητας της εν λόγω αποφάσεως. Πράγματι, κατά πάγια νομολογία, στο πλαίσιο προσφυγής ακυρώσεως, οι σύνθετης φύσεως εκτιμήσεις εκ μέρους της Επιτροπής δεν πρέπει να εξετάζονται παρά μόνον σε συνάρτηση και μόνον με τα στοιχεία εκείνα που η ίδια διέθετε κατά τον χρόνο κατά τον οποίο προέβη στις εκτιμήσεις αυτές (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 6ης Οκτωβρίου 1999, T-110/97, Kneissl Dachstein κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-2881, σκέψη 47, και T-123/97, Salomon κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-2925, σκέψη 48).

170 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι τα μόνα λυσιτελώς προβληθέντα από την προσφεύγουσα, προς στήριξη του παρόντος λόγου ακυρώσεως, επιχειρήματα που αφορούν τις φερόμενες ανακολουθίες ως προς τον ορισμό του πεδίου εφαρμογής του AGL τέμνουν αυτά που προεβλήθησαν στο πλαίσιο του αντλούμενου από την παράβαση του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ λόγω ακυρώσεως.

171 Όπως αποφάνθηκε ήδη επ' αυτού το Πρωτοδικείο, η οριοθέτηση του καθ' ύλη πεδίου εφαρμογής ενός οικολογικού φόρου όπως ο AGL, εμπίπτει στην αρμοδιότητα του οικείου κράτους μέλους, το οποίο είναι ελεύθερο να καθορίσει τις αρμοδιότητές του σε θέματα περιβαλλοντικής πολιτικής (βλ. ανωτέρω σκέψεις 115 και 116). Στη συγκεκριμένη αλληλουχία, όπως συνάγεται από τις προηγηθείσες σκέψεις (βλ. ανωτέρω σκέψεις 138 και 139), η Επιτροπή κατέστη εφικτό να εκτιμήσει, χωρίς να υποπέσει σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως, ότι ουδέμία αμφιβολία υφίστατο ότι η οριοθέτηση του καθ' ύλη πεδίου εφαρμογής του AGL δεν εμπεριείχε στοιχεία κρατικής ενισχύσεως. Εξάλλου, η απαλλαγή των εξαγωγών δικαιολογούνταν αναμφισβήτητα από τη φύση του AGL ως έμμεσου φόρου (βλ. ανωτέρω σκέψεις 152 και 153). Υπό τις περιστάσεις αυτές, ούτε η συλλογιστική που περιέχεται στην απόφαση του High Court of Justice της 1ης Απριλίου 2002, ούτε οι δηλώσεις του παρεμβαίνοντος με τις οποίες διευκρινίστηκε η επιλογή του να μην υπαγάγει ορισμένα υλικά στον AGL μεριμνώντας για την κατοχύρωση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας των οικείων τομέων, ούτε η προβαλλόμενη περιπλοκότητα της οριοθετήσεως της σχετικής αγοράς, στοιχεία τα οποία επικαλέστηκε η προσφεύγουσα, ήσαν αποκαλυπτικά της συνδρομής σοβαρών δυσχερειών ως προς το νομικό χαρακτηρισμό του AGL υπό το φως του κριτηρίου της επιλεξιμότητας.

172 Υπό τις περιστάσεις αυτές, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Επιτροπή δεν υπερέβη τα όρια της εξουσίας της εκτιμήσεως θεωρώντας ότι ο έλεγχος, υπό το φως του

άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ, τόσο της οριοθετήσεως του καθ' ύλην πεδίου εφαρμογής του AGL όσο και της απαλλαγής των εξαγωγών δεν εμφάνιζε καμία σοβαρή δυσχέρεια ώστε να της επιβάλει την υποχρέωση κινήσεως της επίσημης διαδικασίας εξετάσεως.

- 173 Εξ αυτού έπεται ότι ο αντλούμενος από την αθέτηση της υποχρέωσης περί κινήσεως της επίσημης διαδικασίας εξετάσεως λόγος ακυρώσεως είναι απορριπτικός.

Επί των λόγων που αντλούνται από την εκ μέρους της Επιτροπής αθέτηση των υποχρεώσεών της κατά την προκαταρκτική εξέταση

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 174 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή δεν προέβη σε επιμελή και αμερόληπτη εξέταση της καταγγελίας της. Άλλωστε, με το υπόμνημά της αντικρούσεως, η Επιτροπή δέχεται ότι εξέδωσε ταχέως την προσβαλλόμενη απόφαση, κατόπιν αιτήματος του παρεμβαίνοντος.

- 175 Εξάλλου, με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή δεν εξέθεσε επαρκώς τους λόγους της απορρίψεως της καταγγελίας της προσφεύγουσας. Δεν εισηγήθη στο ζήτημα των ανακολουθιών στις οποίες αναφέρθηκε με την καταγγελία της η προσφεύγουσα, όπως η φορολόγηση των δευτερογενών υλικών προερχομένων από την παραγωγή του μη φορολογούμενου ασβεστολίθου και η μη φορολόγηση του σχίστη που εξάγεται προκειμένου να χρησιμοποιηθεί ως αδρανές υλικό. Εξάλλου, όσον αφορά τις εξαγωγές, η προσβαλλόμενη απόφαση δεν εξετάζει το ζήτημα της απαλλαγής των εξαγωγών των υλικών κατώτερης ποιότητας.

176 Η Επιτροπή απορρίπτει την ανωτέρω επιχειρηματολογία. Αντιτάσσει ότι όλα τα εγειρόμενα με την καταγγελία ζητήματα, τα οποία άλλωστε ήσαν πανομοιότυπα με εκείνα που είχαν αναφερθεί με την πρώτη καταγγελία, εξετάστηκαν στο πλαίσιο προσβαλλόμενης απόφασης. Μόνον το χρονολόγιο εξηγεί την έλλειψη μνείας της καταγγελίας της προσφεύγουσας στην αιτιολογική σκέψη 3 της προσβαλλόμενης απόφασης όπου γίνεται λόγος για την πρώτη καταγγελία.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

177 Κατά τη νομολογία, εφόσον οι ενδιαφερόμενοι τρίτοι υπέβαλαν στην Επιτροπή καταγγελίες σχετικά με κρατικά μέτρα που δεν αποτέλεσαν αντικείμενο κοινοποιήσεως σύμφωνα με το άρθρο 88, παράγραφος 3, ΕΚ, το εν λόγω θεσμικό όργανο οφείλει, στο πλαίσιο της προβλεπόμενης με την ανωτέρω διάταξη προκαταρκτικής φάσεως, προς το συμφέρον της ορθής εφαρμογής των θεμελιωδών κανόνων της Συνθήκης που αφορούν τις κρατικές ενισχύσεις, να προβεί σε επιμελή και αμερόληπτη εξέταση των καταγγελιών αυτών (προπαρατεθείσες αποφάσεις Επιτροπή κατά Sytraval και Brink's France, σκέψη 62, και SIC κατά Επιτροπής, σκέψη 105).

178 Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα δεν προβάλλει κανένα σοβαρό στοιχείο ικανό να οδηγήσει στην υπόθεση ότι η Επιτροπή δεν προέβη σε επαρκή έρευνα του φακέλου. Αντιθέτως, όπως προκύπτει από τα έγγραφα του φακέλου, το εν λόγω θεσμικό όργανο κάλεσε τις αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους επί των κυρίων αιτιάσεων που παρατίθενται στην πρώτη καταγγελία —κατά τα ουσιώδη παρεμφερών προς τις αιτιάσεις της καταγγελίας της προσφεύγουσας— και τους ζήτησε συμπληρωματικά πληροφοριακά στοιχεία, τα οποία προσκομίστηκαν με το προαναφερθέν έγγραφο της 19ης Φεβρουαρίου 2002. Υπό τις περιστάσεις αυτές, ελλείψει οποιασδήποτε άλλης ενδείξεως, το γεγονός απλώς και μόνον ότι η προσβαλλόμενη απόφαση εκδόθηκε ταχέως δεν επιτρέπει να συναχθεί το συμπέρασμα περί ανεπαρκούς έρευνας.

179 Εξάλλου, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η Επιτροπή κοινοποίησε την προσβαλλόμενη απόφαση, η οποία απευθυνόταν στο οικείο κράτος μέλος, στην προσφεύ-

γουσα, σύμφωνα με την αρχή περί χρηστής διοικήσεως. Η απόφαση αυτή εκθέτει επαρκώς τους λόγους της απορρίψεως των προβαλλομένων με την καταγγελία της προσφεύγουσας αιτιάσεων, όπως ήδη έχει κριθεί (βλ. ανωτέρω σκέψεις 144, 145 και 155).

180 Από τα προηγηθέντα έπεται ότι είναι απορριπτός ο λόγος που αντλείται από την εκ μέρους της Επιτροπής αθέτηση των υποχρεώσεών της κατά την προκαταρκτική εξέταση.

181 Για όλους τους ανωτέρω λόγους, η προσφυγή είναι απορριπτέα στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

182 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρξε σχετικό αίτημα του αντιδίκου. Επειδή η προσφεύγουσα ηττήθηκε ως προς τους λόγους της ακυρώσεως, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με τα αιτήματα της Επιτροπής.

183 Δυνάμει του άρθρου 87, παράγραφος 4, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας, τα κράτη μέλη που παρενέβησαν σε διαφορά φέρουν τα δικαστικά τους έξοδα. Έπεται ότι το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας φέρει τα δικαστικά έξοδά του.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (δεύτερο πενταμελές τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την προσφυγή.
- 2) Η καθής φέρει, πέραν των εξόδων της, τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Επιτροπή.
- 3) Το παρεμβαίνον φέρει τα δικαστικά έξοδά του.

Pirrung

Meij

Forwood

Pelikάνονά

Παπασάββας

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 13 Σεπτεμβρίου 2006.

Ο Γραμματέας

E. Coulon

Ο Πρόεδρος

J. Pirrung

Πίνακας περιεχομένων

Ιστορικό της διαφοράς	II - 2800
Ο Finance Act του 2001	II - 2801
Διοικητική και ένδικη, ενώπιον του εθνικού δικαστή, διαδικασία	II - 2802
Η προσβαλλόμενη απόφαση	II - 2804
Διαδικασία	II - 2807
Αιτήματα των διαδίκων	II - 2808
Επί του παραδεκτού	II - 2809
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 2809
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 2812
Επί της ουσίας	II - 2819
Επί των αντλουμένων από την παράβαση του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ και από την έλλειψη αιτιολογήσεως λόγων ακυρώσεως	II - 2819
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 2819
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 2828
— Καθ' ύλη πεδίο εφαρμογής του AGL	II - 2830
— Απαλλαγή των εξαγωγών	II - 2843
Επί του λόγου που αντλείται από την αθέτηση της υποχρέωσης περί κινήσεως της επίσημης διαδικασίας εξετάσεως	II - 2845
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 2845
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 2847
Επί των λόγων που αντλούνται από την εκ μέρους της Επιτροπής αθέτηση των υποχρεώσεων της κατά την προκαταρκτική εξέταση	II - 2850
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 2850
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 2851
Επί των δικαστικών εξόδων	II - 2852